

Баҳром дастлабки «Ўлжа» сифатида институтда ўзига дарс берган ўқитувчиси Фарида Мансуровага ёлгон ваъдалар бериб, автосалон орқали 2 донга "Spark" русумли автомашина олиб бериши мумкинлигига ишонтиради.

6
БЕТ

Хона четилаги қулф осилган сандиқ кўзига оловдек кўринди. Ичида тайинли бирор нарса бўлса керак, деган умид билан қулфни бир амаллаб бўзди. Кутилмаганда «Ўлжа» у ўйлагандан ҳам йирикроқ чиқиб қолди.

8
БЕТ

Mustaqillik huquq demakdir

O'ZBEKISTON
RESPUBLIKASI BOSH
PROKURATURASINING
NASHRI

1997-yil 27-avgustdan chiqa boshlagan

www.huquq-gazeta.uz

2013-yil 21-noyabr, №47 (880)

Муносабат

Анжуман

Ахборот-коммуникация технологиялари тараққиёти

унда дастурий таъминот воситаларининг аҳамияти

Маълумки, "Ахборот асри" деб аталаётган бугунги даврда замонавий соҳалар ва ишлаб чиқариш тармоқларини ҳамда ахборот-коммуникация технологиялари тизимларини жадал сурьатлар билан ривожлантириш давлат сиёсатининг устувор йўналишларидан бирига айланган. Бу борада, айниқса, экспорт қилинадиган маҳсулотлар таркибини ва умуман, ташқи савдо айланмасини янада диверсификация қилиш алоҳида ўрин тутаяди.

Мухтарам Президентимиз томонидан илгари сурилган "Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепцияси"да ҳам давлат ва жамият қурилиши тизимида ахборот-коммуникация технологияларини кенг қўллаш гоёси илгари сурилган эди. Ушбу вазифаларни муваффақиятли ҳал этишда маҳаллий дастурий маҳсулотлар индустриясини комплекс равишда ривожлантириш алоҳида аҳамият касб этади.

Бинобарин, ахборот-коммуникация технологиялари шиддат билан тараққий этиб бораётган бугунги глобallasув шароитида мазкур соҳанинг илгор ютуқларини барча тармоқ ва жабҳаларга кенг жорий этиш мамлакатимизнинг келгуси равнақида муҳим омил ҳисобланади. Зеро, ахборот технологиялари бозорининг зарур таркибий қисми бўлган дастурий маҳсулотлар индустрияси миллий иқтисодиётнинг барқарорлигини оширишда, рақобатда устуворликка эришишда, валюта тушумларининг кўпайишида, импорт ўрнини босувчи миллий маҳсулотлар ишлаб чиқариш сиёсатини амалга оширишда ўзига хос ўрин тутаяди. Дунё амалиётига назар солсак, дастурий таъминот соҳаси ҳисобига юқори иқтисодий ўсиш сурьатларига эришган Хиндистон, Ирандия, Хитой ва бошқа кўплаб давлатларда софтвер индустрияси миллий иқтисодиётнинг инновацион таркибий қисмига айланганини кўриш мумкин.

Мамлакатимизда ҳам софтвер индустриясининг ҳар томонлама сифатли ривожланиши учун қулай шарт-шароитлар яратилганлигини алоҳида эътироф этиш жоиз. Хусусан, бевосита муҳтарам Ўртабашимиз ташаббуси билан ахбо-

ротлаштириш соҳасини тартибга солувчи мукамал ҳуқуқий база яратилди. "Алоқа тўғрисида"ги, "Телекоммуникациялар тўғрисида"ги, "Электрон ҳисоблаш машиналари учун яратилган дастурлар ва маълумотлар базаларининг ҳуқуқий ҳимояси тўғрисида"ги, "Ахборотлаштириш тўғрисида"ги, "Муаллифлик ҳуқуқи ва турдош ҳуқуқлар тўғрисида"ги ва бошқа қатор қонунлар, қонун-ости ҳужжатлари шулар жумласидандир. Умуман, мустақиллик йилларида Ўзбекистонда ахборот-коммуникация технологияларини, хусусан, дастурий маҳсулотлар индустриясини ривожлантиришнинг мустаҳкам норматив-ҳуқуқий базаси яратилди ва у тобора ривожлантириб борилаётган. Соҳага оид 11 та қонун, 40 дан зиёд Ўзбекистон Республикаси Президенти ва ҳукумат қарорлари, қатор норматив-ҳуқуқий ҳужжат ва стандартлар қабул қилинди.

Дарҳақиқат, ахборот-коммуникация технологияларининг муҳим таркибий қисми ҳисобланган маҳаллий дастур ишлаб чиқарувчиларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш давлатимизнинг доимий диққат марказида туради. Жумладан, қабул қилинаётган меъририй-ҳуқуқий ҳужжатларда дастурий таъминотни ишлаб чиқариш фаолиятини рағбатлантиришга қаратилган комплекс чора-тадбирлар белгиланган келинмоқда. Ахборот ва компьютер технологиялари соҳасига ўқитиш ҳамда дастурий воситаларни реализация қилиш хизматларини кўрсатувчилар учун қўшимча қиймат солигидан озод этиш бўйича нормалар бир неча йиллар давомида амал қилиб келмоқда. Охириги беш йил мобайнида дастурий маҳсулотларни ишлаб чиқишга ихтисослашган корхоналар, бошқа микрофирма ва кичик корхоналарга нис-

батан ягона солиқ тўловини тўлашда имтиёзлар берилгани уларнинг иш самарадорлигини оширишда асқотмоқда.

Давлатимиз раҳбарининг матбуотда эълон қилинган "Мамлакатимизнинг дастурий таъминот воситалари ишлаб чиқарувчиларини рағбатлантириш янада кучайтириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори бу борада яна бир муҳим қадам бўлди.

Мазкур Қарорда Ўзбекистон Республикасининг "Ахборотлаштириш тўғрисида"ги Қонунига мувофиқ, ахборот-коммуникация технологиялари учун халқаро стандартларга мос дастурий таъминот воситаларини республикада ишлаб чиқаришни янада ривожлантириш, сифатли, рақобатдор дастурий маҳсулотлар ишлаб чиқаришни кенгайтириш юзасидан мамлакатимиз ишлаб чиқарувчиларини қўллаб-қувватлаш, уларнинг маҳсулотларини ички ва ташқи бозорларда янада кенг тарқалишига кўмаклашиш мақсадида қатор қулайлик ва устувор йўналишлар белгиланган берилди. Хусусан, дастурий таъминот воситалари ишлаб чиқарувчиларга қатор солиқ имтиёзларининг берилиши ва шу муносабат билан бўшайдиган маблағларнинг Миллий регистрга киритилган дастурий таъминот воситалари ишлаб чиқарувчиларнинг ходимларини рағбатлантириш, моддий-техник базасини ривожлантириш ва мустаҳкамлашга йўналтирилиши соҳа ривожига муҳим ҳисса бўлиб қўшилиди.

Қарорда мамлакатимизнинг дастурий таъминот воситалари ишлаб чиқарувчилари тўғрисидаги ахборотнинг ягона электрон банкни яратиш ҳамда истиқболли лойиҳалар ва инновацион компьютер технологияларини яратиш билан машғул бўлган истеъдодли ёш дастурчиларни қўллаб-қувватлаш чораларига ҳам алоҳида эътибор қаратилган. Бу ўз навбатида, юртимиз келажаги бўлган ёш авлод вакиллариинг интеллектуал салоҳияти юзига чиқиши ҳамда соҳада етух малакали кадрлар захираси шаклланишига хизмат қилади.

[Давоми 4-бетда/]

Ходимлар ва фахрийлар учрашуви

Юртимизда амалга оширилаётган ислохотлар ҳар соҳада илгор, янгиликка интилувчанлик, бунёдкорлик иштиёқи билан яшаш ва меҳнат қилишни тақозо этмоқда. Айни кунда юртдошларимиз, хусусан, кекса авлод вакиллариини ижтимоий қўллаб-қувватлаш тизими ҳам янада такомиллашиб бормоқда.

Жорий йилнинг 14 ноябрь куни Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасининг Олий ўқув курсларида "Прокурорларнинг ҳуқуқлари, асосий мажбуриятлари ҳамда касбий жавобгарлиги: халқаро ва миллий стандартлар" мавзусида Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, Тошкент шаҳар прокуратураларининг малака ошириш машғулотларига тақлиф этилган ходимлари ҳамда прокуратура соҳасида бир неча йиллар давомида самарали меҳнат қилиб, ҳозирда қариллик гашитини суриб келаётган фахрийларнинг учрашуви бўлиб ўтди.

Учрашувни Республика Бош прокуратурасининг Олий ўқув курслари кафедра бошлиғи, юридик фанлари доктори Фахри Раҳимов очиб, тадбирга таширф буюрган фахрийлар Абдулқўл Ҳамраев ҳамда Қўчқор Ҳазиевларни машғулот қатнашчиларига таништирди.

Фахрийлар ўз иш тажрибалари ҳақида тингловчилар билан ўртоқлашар эканлар, энг аввало, қонун талаб этидиган барча вазифаларни сидқидилдан ва адолат тамойилларига таянган ҳолда бажариш шу касб эгасининг бурчи эканлигига алоҳида тўхталишди. Тадбир сўнггида Ўзбекистон Республикаси прокуратура органлари фахрийларини ижтимоий қўллаб-қувватлаш жамоатчилик Маркази раиси Ботир Калонов сўз олиб, марказнинг ташкил этилиши, фаолияти, мақсад ва вазифалари тўғрисида батафсил маълумот берди. Шунингдек, Республика Бош прокуратураси тизимида қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш, ёш кадрларни касбга садоқат руҳида тарбиялаш борасида ўз куч-ғайратини сарфлаб, билими ва бой ҳаётий тажрибасини ўргатиб келаётган фахрийлар доимо ўрнат қўйишларини таъкидлади.

Чора-тадбирлар белгиланди

Бугунги кунда ҳаракатланиш хавфсизлигини таъминлаш энг долзарб ва ўзининг самарали ечимини кутаётган муаммолардан бири ҳисобланади. Жорий йилнинг 19 ноябрь куни Ўзбекистон Республикаси ИИБ ЙХХБ, Халқ таълими вазирлиги ҳамда Ўзбекистон Миллий матбуот маркази ҳамкорлигида "Болалар билан боғлиқ йўл-транспорт ҳодисаларининг олдини олиш борасида белгиланган чора-тадбирлар: муаммо ва ечимлар" мавзусида матбуот анжумани бўлиб ўтди.

Тадбирда Ички ишлар ва Халқ таълими вазирликлари, Мудофаага кўмаклашувчи "Ватанпарвар" ташкилоти, "Автоматоҳаваскорлар" кўнгилли жамияти ҳамда бошқа тегишли мутасадди ташкилотлардан тажрибали мутахассислар жалб этилган ҳолда, 2010 йил 10 март куни "Ўзбекистон Республикасида болалар билан боғлиқ йўл-транспорт ҳодисаларининг олдини олиш бўйича 2010-2015 йилларга мўлжалланган Давлат дастури" ишлаб чиқилгани ҳамда тасдиқлангани ҳақида батафсил маълумотлар берилди.

Анжуманда сўзга чиққанлар бугунги кунда ушбу Давлат дастурида белгиланган вазифаларни ҳаётга таътиб этиш мақсадида мактаб ва мактабгача таълим муассасаларида йўл ҳаракати хавфсизлиги хоналари ва бурчакларини ташкил этиш, уларни зарурий жиҳозлар билан таъминлаш, "Йўл ҳаракати қондалари" машғулотларини олиб борувчи ўқитувчиларни тайёрлаш, малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш курслари самарадорлигини ошириш, "Диққат, болалар!", "Диққат, пиёдал!", "Таътил", "Тарғибот автокавони", "Ҳаракат хавфсизлиги ойллги" ҳамда мактаб ўқувчилари ўртасида "Яшил чироқ" мусобақаларининг мунтазам ўтказиб борилаётганини алоҳида таъкидлаб ўтишди. Бундан ташқари, ДИХХХ томонидан бошланғич синф ўқувчилари учун мактабга бориб-келишнинг хавфсиз йўналишларини белгиллаш, таълим муассасаларида "Йўл ҳаракати қондалари"ни ўргатиш самарадорлигини ошириш бўйича махсус услубий қўлланма ва кўргазмалли куруллар тайёрлаш йўлга қўйлаётгани ҳақида соҳа мутахассисларининг фикр-мулоҳазалари тингланди.

Анжуман якунида болалар иштирокидаги йўл-транспорт ҳодисаларининг олдини олиш, болалар онгиди йўлларда ҳаракатланиш маданиятини шакллантириш, йўл-транспорт ҳодисалари соҳини янада камайтиришга доир тақлифлар билдирилди.

Ўз муҳбиримиз

Ҳалолидан қўймасин

Инсон борки, бир ишга қўл уришдан аввал, бу ишнинг фойдали ва зарарли жиҳатларини ҳисобга олиши табиий. Шунингдек, янги жойга жойлашмоқчи бўлганлар ҳам биринчи навбатда моддий жиҳатга, яъни маош ҳамда қўшимча даромадга аҳамият берадилар. Аммо айрим кимсалар ҳам борки, улар маошдан кўра, "тушуи" томонларини, аниқроғи, эгри йўл билан даромад излашга тушиб қоладилар. Ана шундайлардан бири Илҳом Акрамов (исм-фамилиялар ўзгартирилган) бўлиб, у "Arklay Biznes" МЧЖнинг раҳбари вазифасига ўзининг таниши Азиз Норбоевни тайинлайди-ю, корхонани ўзи норасмий равишда бошқариб келади.

Жамият мутасаддилари 2011 йилда Халқ таълими вазирлиги ҳузуридаги Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси томонидан ўтказилган тендерда иштирок этиб, ғолибликни қўлга киритадилар. "Омадини берсин!" дейишингиз мумкин. Аммо бу Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси ижрочи директори А.Ачиловнинг "хизмат"лари эвазига бўлади, албатта. Келишувга кўра, жамғарма билан жамият ўртасида спорт анжомларини етказиб бериш юзасидан шартномалар тузилади.

Хуллас, иш хамирдан қил сугурдандек бошланади. Учовлон тил бириктириб, тендерда сунъий рақобатни юзага келтиришади. "Arklay Biznes" МЧЖнинг ғолиблигини таъминлаш мақсадида МЧЖ билан "Malrusimpexs" корхоналари номидан тендер ҳужжатлари тайёрланади ва жамғарманинг тендер комиссиясига тақдим қилинади. 2011 йил 19 январь куни жамғарма томонидан ўтказилган тендерга тақдим қилинган сохта ҳужжатлар

асосида вужудга келган сунъий рақобат асосида 18- ва 19-сонли шартномалар тузилади. Кейин эса шу шартномалар асосида 9 турдаги спорт анжомларини етказиб бериш бўйича 858 млн. 628 минг сўмлик, жами 777,2 млн. сўмлик пуллар ўтказиб берилади.

Бундан ташқари, И.Акрамов ва А.Норбоевлар "DROZDEN STEP" МЧЖнинг мансабдор шахслари билан ҳам тил бириктириб, 2011 йил 25 февраль куни яна бир сохта шартнома тузишга муваффақ бўлишади. Натижада савдо қоидалари бузилган ҳолда, 14 млн. 688 минг сўмлик пул маблағлари нақдлаштирилади. Товариш савдо операцияси амалга оширилгани етмагандек, улар қилмишларини яшириш мақсадида сохта ҳисоб-варақ фактураларини ҳам тузиб қўйишади.

Қинғир ишнинг қийғи чиқмаслигига ўзарини ишонтирган И.Акрамов ҳамда А.Норбоевлар кўп ўтмай "Bunyod Impeks Tekstil" МЧЖнинг мансабдорлари билан ҳам келишувни амалга оширишади. Спорт анжомлари етказиб бе-

Зарифа МАВЛОНОВА,
Юнусобод туман прокурори
ёрдамчиси
Гули ҲОЖИБОЕВА,
«Huquq»

риш юзасидан сохта шартнома тузилиб, савдо қоидалари бузилган ҳолда, 164 млн. сўмлик пул маблағи нақдлаштириб олинади.

Юқоридаги ҳолатларни хамир учидан патири дейишимиз мумкин. Нафси ҳақалак отган И.Акрамов томонидан бир гал "JENSHEN FARM SAVDO" МЧЖ билан сохта шартнома тузилиб, гўё спорт анжомларини олиш баҳонасида 6 млн. 525 минг сўмлик пул маблағлари нақдлаштириб олинган бўлса, 2011 йил 19 сентябрь куни спорт анжомларини етказиб беришга доир сохта шартнома тузилиб, унга кўра жамиятнинг ҳисоб рақамига 199 млн. 305 минг сўм ўтказиб берилади.

Хуллас, жамғарма томонидан жамият ҳисоб рақамига ўтказиб берилган пул маблағлари ҳисобига 18-сонли шартнома асосида жами 1 млрд. 147 млн. 886 минг сўмлик, 19-сонли шартнома бўйича эса 968 млн. 700 минг сўмлик бюджет маблағлари ўзлаштириш йўли билан талон-тороқ қилинади. Хар бир жиноят жазосиз қолмаганидек, юқорида келтирилган ноқонуний фаолият ҳам муқаррар жазога сабаб бўлди. Жиноят ишлари бўйича Юнусобод туман суди томонидан айбдорларга қилмишларига яраша жазо тайинланди.

Мерос... Бу тушунча халқимизга азал-азалдан таниш бўлиб, мерос қолдириш аждодаларимиздан қолган урф саналади. Кимлар келажак авлоди учун ўз ҳунарини, билим ва иқтисодининг мерос қилиб қолдирса, яна кимлар мол-дунёси, уй-жойини ворисларига тортиқ қилади.

Милтиқ мерос бўлмайди

Отабек ҚҮЛДОШЕВ,
Косон туман прокурори

Бироқ Косон тумани "Сурхон" МФЙда яшовчи Анвар Нурбаев учун бобоси қолдирган "мерос" анчагина оворагарчиликларга сабаб бўлди. А.Нурбаев ов қуролини тегишли рухсатномасиз уйда сақлаш қонунга зид эканлигини билса-да, 1999 йилда уни уйига олиб келиб, яшириб қўяди. Вақти келиб, унинг "сири" фош этилди. Ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ходимлари ва ҳолислар томонидан унинг уйи кўздан кечирилганда, 1961 йилда "Ижевск" қурул-аслаҳа заводида ишлаб чиқарилган, ИЖ-16 русумли, отишга яроқли ов қуроли топилди. Гарчи А.Нурбаев мазкур қурулдан бирор марта фойдаланмаган бўлса-да, уни уйда яширин равишда сақлаб, бу билан Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг 248-моддасида назарда тутилган жиноятни содир этди. Мазкур моддага кўра, тегишли рухсатномасиз ўқотар қурул, шунингдек, ўқ-дорлар, портловчи моддалар ёки портлатиш қуримлари тайёрлаш, олиш, олиб юриш, сақлаш, олиб ўтиш ёки жўнатиш энг кам ойлик иш ҳақининг эллик бараваригача миқдорда жарима ёки олти ойгача қамоқ ёҳуд беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади. Суд мазкур ишни атрофлича муҳокама этиб, А.Нурбаевга жазо сифатида энг кам иш ҳақининг 25 баравари миқдорда жарима тайинлади.

А.Нурбаев авваламбор, бу ишнинг оқибатлари ҳақида ҳеч бўлмаса мулоҳаза қилиб қириши керак эди. Шундай экан, хар бир қадамимизни ўйлаб боссақ, ортиқча муаммолардан халос бўламиз. Мабоодо, кимнингдир уйда бобосидан ёки отасидан қолган ана шундай хатарли "мерос" сақланаётган бўлса, уни сира иккиланмасдан ва кечиктирмасдан ички ишлар бўлимига топшириш керак. Ўз ихтиёри билан бундай қуролини тегишли органга топшириш, уни асраб келган кишини жавобгарликдан халос этибгина қолмай, келгусида шу қурул билан боғлиқ бирор кўнгилсизлик рўй беришидан ҳам асрайди.

Бузоқнинг югургани...

Кунларнинг бирида Тоҳир Гулсора опани излаб келди.
— Ер участкаси олмоқчи эдингиз, нима бўлди? — деб сўради.

— Шунинг ололмаяман, имконият бўлмапти, — дardини айтди аёл.

Худди шунинг кутиб турган Тоҳир дарров вазиятни ўз томонига оғдирди.

— Шаҳар ҳокимиятида танишим бор, участка ҳужжатларини тайёрлаш ва олишда ёрдам бераман.

Бу гапга ишонган Гулсора опа 2009 йилнинг октябидан 2010 йилнинг августига қадар бўлиб-бўлиб, 5 млн. сўмни ўз қўли билан унга бериб юборди. Бу орада Тоҳир яна келиб:

— Ўғлингизни банкка ишга ўтказиб бераман, — дея Ш.Донировнинг дипломи билан меҳнат дафтарчасини олиб кетди-ю, шу билан қорасини кўрсатмади.

Бу даврда у бошқаларни алдаб-авраш билан банд эди. Жасурга таниши Фаррух "менга Т.Султонов деган йигит участка олиб берди, сен ҳам олмайсанми?" деб қолди. Улар Тоҳирга учрашишди.

— Беш-олтита участкам бор. Агар оламан десангиз, 6 сотих участкани 8,5 млн. сўмга тўғрилаб бераман.

Шундан сўнг Тоҳир уларга Жиззах шаҳар "Кимёгар" маҳалласидаги бўш ер майдонларини кўрсатди. "Хоҳлаган жойингизни кўрсатинг, ўйлаб бераман" деди. Унинг гапларига ишонган Ж.Турдиев 6 млн. сўмга яқин пулини унга тутқазди.

Клара ЯҚУБОВА,
Жиззах вилоят прокурорининг
катта ёрдамчиси
Дўстбек СУЛаймонов,
«Huquq»

2010 йилнинг август ойида Тоҳир Камолиддин Босимовга учради.

— Архитектурада ишлайман. Мабоодо участка керак эмасми?

— Қани энди...

— Юринг, бир жой бор, кўрсатаман. Ёқса, кейин гаплашамиз.

У Камолиддиннинг "Жиззах-шаҳаргаз" идораси олдига бошлаб келди. "Мана шу ердан истаганча олаверасиз", дея бўш майдонни кўрсатди. Унинг гапларига лақақ тушган Камолиддин ҳужжатларни тўғрилаш учун 1 млн. сўм пулидан ажради.

Тоҳир Султонов орада Фаррух Шодиевдан ҳам 850 минг сўм пул олиб, бермай юрaverди-да, охири пулга қуйганлар уни излаб келавериб, безор қилишди, шекилли, Россияга қочиб кетди.

Жиззах шаҳар судининг ажримини билан унга нисбатан қидирув эълон қилинди. Россия Федерацияси прокуратураси органлари томонидан ушларини, Ўзбекистонга юборилган фибрибгар суднинг ҳукми билан тегишли жазосини олди. Шунингдек, Т.Султоновдан жабрланувчилар Г.Дўстбековага 5 млн. сўм, Ф.Шодиевга 850 минг сўм, Ж.Турдиевга 5 млн. 935 минг сўм, К.Босимовга 1 млн. сўм етказилган моддий зарар ундирилмаган бўлди.

Валютанинг замонавий савдоси

Ёҳуд ноқонуний пул ўтказмалари

Ургутлик Зафар Тўраев бир неча йил бозорлар, аҳоли гавжум жойларда валюта олди-сотдиси билан ноқонуний шуғулланиб кўрди. Бу иш унга фойда бермагач, ўзини савдога урди.

Қуруқ меваларни Россияга олиб бориб, сота бошлаган З.Тўраев у ерда яшовчи, асли тожикистонлик Убайдулла билан танишиб қолди. Айнан Убайдулла унга валюта билан муомала қилишнинг "антика" усулини ўргатди. Яъни ўзбекистонлик фуқаролар Россия ва Хитойга турли товарлар олиш учун боришини, шунингдек, ишлаган маошларини оиласига жўнатишини, агар хоҳласа, уларга қўмаклашиш орқали фоиз олиб, фойда қилиш имкончилигини қайта-қайта ўқитди. Бу Зафарга маъқул бўлди.

Унинг маслаҳати билан Ўзбекистонга қайтган З.Тўраев Россия ва Хитойга пул ўтказмоқчи бўлган одамларни топиб, Убайдуллага "SMS" орқали хабар қилди. Бу ёғини эса "маслаҳатчи" ҳал қилаверди. Ўртада топилган даромадлар эса иккига бўлинди.

Фаолиятини ривожлантириб юборган З.Тўраев энди бу ишларни бир ўзи эпломаслигини билиб, шерик йиға бошлади. Кўп ўтмай укаси Тўлқинбек, танишлари Баҳодир Усмонов, Жамшид Рафиев ҳамда Амин Исфакановлар унга ёрдамчи бўлиб ишга ёлланашди. Уларнинг вазифаси асосан чет элга пул ўтказмоқчи бўлган одамларни қидириб топиш ва уларни Зафарнинг Ургут тумани "Дўстлик" маҳалласидаги "офис" ҳисобланган ҳовлисига бошлаб келиш эди.

Малика Раҳмонова ҳам хусусий тадбиркорлик билан шуғулланади. Хитойдан турли газламаларни олиб келиб, "Ургут савдо комплекси"даги дўконда сотади. У ҳам мазкур жиноий гуруҳнинг пул ўтказмаларидан фойдаланганлардан бири. 2011 ва 2012 йиллар давомида Хитойнинг Урумчи шаҳрига умумий ҳисобда 82 минг 940 АҚШ доллари юборди. Бунга Баҳодир Усмонов ёрдам бериб, хизмати эвазига 1 фоиздан ҳақ олди.

Шу ўринда жиноий гуруҳнинг олиб борган молиявий ишларига бир назар солсак: улар 2010 йил декабрдан 2012 йилнинг декабригача бўлган мuddатда валюта қимматликларини сотиб олиш, сотиш ёки алмаштириш ҳамда ўтказиш фаолияти билан мунтазам шуғулланиб келишган. Бу давр мобайнида Самарқанд вилоятида тадбиркорлик билан шуғулланувчи фуқаролардан олин-

Илҳомжон НЕГМАТОВ,
СВОЖДЛҚК департаментининг
Самарқанд вилоят бошқармаси катта инспектори

ган 21 млн. 421 минг 218 АҚШ долларини 40 млн. 423 минг сўмга, 3 минг 210 еврога 10 млн. 506 минг сўмга, 4 млн. 632 минг Россия рублини 551 млн. 247 минг сўмга сотиб, фойда қўришди. Шунингдек, 42 млрд. 506 млн. 314 минг сўм маблағни 14 млн. 973 минг 762 АҚШ долларига ўтказишди, яшарин йўл билан маблағларини "айлантиришди".

Бундан ташқари, улар тадбиркорлардан 75 млн. 96 минг АҚШ доллари, 68 млрд. 634 млн. 791 минг сўм миқдордаги нақд пул олиб, чет элдаги шериклари орқали бошқа давлатларга, 68 млн. 550 минг 351 АҚШ доллари ва 24 млрд. 137 млн. 384 минг сўм маблағни эса самарқандлик фуқароларга етказиб беришди. Улар томонидан асосан Хитой, Дубай, Туркия, Эрон, Россия, Корея ва Афғонистонга катта миқдордаги маблағлар воситачилик йўли билан ўтказилди. Бундан мунтазам равишда ўз фойдаларига фоиз олиб туришди.

Зафар Тўраев жиноий йўл билан топилган даромадлари ҳисобига отаси Сулон Тўраев номига "Spark", укаси Рустам Тўраев номига "Malibu" русумли автомобиллар харид қилди. Шу йўл билан жиноий фаолиятдан олинган даромадларини мулкка айлантириш орқали легаллаштиришга уринди.

Ҳеч бир жиноят жазосиз қолмайди. Уюшган гуруҳнинг икки йиллик жиноий фаолиятига чек қўйилди. Суд ҳукми билан гуруҳ раҳбари З.Тўраев 10 йил мuddатда озодликдан маҳрум этилиб, энг кам иш ҳақининг 500 баравари миқдорда жаримага тортилди. Баҳодир Усмонов ва Тўлқинбек Исфакановлар 4 йилдан озодликдан маҳрум этилиб, энг кам иш ҳақининг 400 баравари миқдорда жаримага тортилдилар. Шунингдек, Амин Насимов ва Жамшид Рафиевлар ҳам жазодан қочиб қутулолмадилар. Уларга энг кам иш ҳақининг 350 баравари миқдорда жарима жазоси тайинланди. Ашвёйи далил сифатида олинган 42 минг Россия рубли, 1000 евро, 234 АҚШ доллари давлат фойдасига ўтказилди. Шунингдек, "Spark", "Malibu" автомобиллари ҳам давлат фойдасига ўтказилди.

Мурожаатлар эътиборсиз қолмасин

Фаргона вилоят прокуратураси органлари томонидан маҳаллий ҳокимликлар, бошқарув, ўзини ўзи бошқариш органлари ва бошқа идораларда "Фуқароларнинг мурожаатлари тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни ижроси ўрганилганда, айрим ҳолларда қонун талабларининг бузилаётганиги маълум бўлди. Хусусан, Фуқарат туман ҳокими ўринбосари М.Жўрабоев томонидан қонуннинг 21-моддаси талаби қўпол равишда бузилиб, "Ёшлар" болалар оромгоҳи ҳолими А.Пўлатовнинг оромгоҳга тегишли бўлган қаравотларнинг қайтариллишида ёрдам беришни сўраб ёзган аризасининг қонуний ҳал этилиши таъминланмаган ва муаллифга жавоб хати юборилмаган. Шунингдек, фуқаро Қ.Парпиевнинг бўш турган болалар боғчаси биносини тадбиркорлик фаолияти юритиш учун бериш, М.Пўлатов ва бошқаларнинг ҳашар йўли билан қурилган чойхона биносини маҳалла ихтиёрида қолдириш ҳақидаги мурожаатларига ҳам жавоб хати берилмаган.

Ўзбекистон туман ҳокимининг ўринбосари Н.Отажонов томонидан "Хидоятхон Сардобек Санжарбек боғи" фермер хўжалиги раҳбарининг гишт, полипропилен ва полиэтилен маҳсулотлари ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш учун ер майдонини ажратиб бериш, фуқаро М.Тожибоевнинг уй-жойини таъмирлашда ёрдам кўрсатиш, "Собир Яйлан Савдо" МЧЖнинг янги ташкил этилган бозорга тадбиркорларни жалб этишни сўраб ёзган аризаларининг қўриб чиқирилиши ҳам таъминланмаган.

Қонуннинг 18-моддасида ариза ва шикоятларни қўриб чиқиш муддати бир ой этиб белгилангани ҳолда, фуқаро А.Хайдаров ва бошқаларнинг 2013 йил 16 апрелдаги аризаси Фаргона туман ҳокими ўринбосари Д.Абдукаримов томонидан 1 ой 21 кун, фуқаро А.Нишоновнинг сотиб олинган эски нововойхона ўрнига хусусий поликлиника, дорихона ва нон дўкони қуришга рўхсат сўраб ёзган аризаси қонунда белгиланган муддат мобайнида қўриб чиқилмаган, муаллифларга ёзма хабар берилмаган.

Бошқарув идораларида ҳам қонун талаблари бузилган. Жумладан, вилоят

соғлиқни сақлаш бошқармасида мурожаатлар келиб тушган кундан эътиборан бир ойгача муддат ичида, қўшимча текширишни талаб қилмайдиганлари эса ўн беш кундан кечиктирилмай қўриб чиқирилиши, текшириш натижаси бўйича ариза муаллифга жавоб хати юбориш шартлиги ҳақидаги қонун талабларига риоя этилмаган. Мисол учун, фуқаро Л.Ковалёвнинг даволоччи врачнинг хатти-ҳаракатларидан норози бўлиб ёзган мурожаатига Республика шоси-лини тиббий ёрдам илмий маркази Фаргона вилоят филиали директори номидан жавоб хати юборилмаган.

Бошқармага келиб тушаётган ариза ва шикоятлар йилдан-йилга ортиб борган. Аммо уларнинг келиб чиқиш сабаби ва омилини аниқлаш ҳамда бар-тароф этиш чоралари қўрилмаган ёки қонуннинг 22-моддаси талаби асосида мурожаатлар белгиланган тартибда умумлаштирилмаган ҳамда таҳлил қилиб берилмаган.

Ягона буюртмачи хизмати инжиниринг компаниясида эса фуқароларнинг мурожаатлари билан ишлаш, уларнинг ижросини назорат қилиш бирор-бир ходимга бириктирилмаган, фуқаролар-

ни қабул қилиш учун алоҳида жиҳозланган хона ажратилмаган. Фуқаролар ва юридик шахслардан келиб тушаётган мурожаатларни қайд этиш журна-ли юритилмаган, ҳисоби олиб борилмаган, ҳар бир мурожаат бўйича йилга жилд юритилиши таъминланмаган. Назоратсизлик оқибатида мурожаатларнинг тўлиқ ўрганилиши, текширишлар-да аниқланган ҳолатлар бўйича ҳужжатларнинг расмийлаштирилиши, муаллифларга қонунда белгиланган тартиб-да жавоб хати юборилишига масъулиятсизлик билан ёндашилган.

Марғилон шаҳар халқ таълими муассасалари фаолиятини методик таъминлаш ва ташкил этиш бўлимига қарашли 33-сонли мактабгача таълим муассасаси мудири Ш.Эминовнинг ўзи бошқараётган муассасани шахсий маблағлари ҳисобидан ободонлашти-ришга сарфлаган пул маблағларининг қопланишини сўраб ёзган аризаси молия бўлими бошлиғи ўринбосари М.Тўйчиев томонидан ҳал этилмаган.

Бағдод туман статистика бўлимига Фаргона политехника институти талаб-бас Б.Сотволдиевнинг статистик маълумотлари, фуқаро С.Қўндиева-

Тожиқхон ШЕРКУЛОВА,
Фаргона вилоят прокуратураси бўлим
бошлиғи ўринбосари

нинг иш ҳақиға оид, М.Тошболтаева-нинг нафақага чиқаётгани туфайли иш ҳақлари ҳақида маълумот беришни сўраб қилган мурожаатлари қўриб чи-қилмаган.

Аниқланган қонунбузилиши ҳолат-ларини бартараф этиш юзасидан те-гишли прокурор назорати ҳужжатла-ри қўлланилди. Жорий йилнинг олти ойи мобайнида ўтказилган текшириш-лар натижаларига кўра 81 та тақдим-нома киритилиб, 15 нафар мансабдор шахс қонунбузилишига йўл қўймаслик хусусида расман огоҳлантирилди. Хи-змат вазифаларини лозим даражада бажармаган 169 нафар мансабдор шахс интизомий, фуқароларнинг му-рожаатларини қонунда назарда тутил-ган муддатларда ҳал қилмаган, муал-лифларга жавоб хатлари юборилиши-ни таъминламаган 60 нафар мансаб-дор шахс маъмурий жавобгарликка тортилди. Текширишларнинг натижа-лари бўйича 235 нафар фуқаронинг бу-зилган ҳуқуқлари тикланди.

Фуқароларнинг мурожаатларини ўз вақтида ҳал қилиш, уларнинг дардини эшитиш — қонунларимизга бўлган ҳур-матнинг, ишончининг ошигиши сабаб бўлади. Бунинг учун эса, ҳар бир ман-сабдор шахсдан ўз иши ва вазифаси-га сидқиқилган ёндашиш, фуқаролар-нинг мурожаатларини қўриб чиқишга масъулият билан қараш талаб этилади.

Ногиронлар — қонун ҳимоясида

Бугун ислохот ислохот учун эмас, чин маънода инсон учун хизмат қилаётганининг гувоҳига айланмади. Бу борада қўлаб қонунлар, қарор ва фармонлар амалга киритилди. Қонун нима учун қабул қилинади? Табиийки, эл-юрт, жамият ва дав-лат манфаатлари муҳофазаси учун. Шундай экан, қонунлар ижросига жиддий эътибор билан ёндашмоғимиз, қонунбузар-ликларга нисбатан мурасасиз бўлишимиз даркор. Фаолияти-миз шу мезонлар асосига қўрилган.

Қайд этиш жоизки, му-стақиллик йилларида меҳр-оқибат, қадр-қиммат каби қадриятлар яна-да сайқал топди. Ижтимоий муҳофаза масаласи устувор аҳамият касб этди. Айни шу жиҳат тараққиётимиз қафола-ти бўлган таъминотлардан бири сифатида белгиланиб, унинг ҳуқуқий асослари яра-тилади. Ўзбекистон Респу-бликасининг "Ўзбекистон Респу-бликасида ногиронларни ижти-моий ҳимоя қилиш тўғриси-да"ги Қонуни шулар жумла-сидандир.

Турақдор туман проку-ратураси томонидан мазкур қонун ҳамда ногирон болалар-ни соғломлаштириш ва ижти-моий муҳофаза қилишга оид қонунлар ижроси ўрганилар экан, уларнинг манфаатлари қандай муҳофаза этилаётгани, ажратилаётган маблағларни тасаруф этишда адолат та-моилларига қай даражада амал қилинаётганига эътибор қаратилмоқда. Шунингдек, аниқланган қонунбузарлик ҳолатларига нисбатан ўз вақ-тида тегишли чоралар қўри-лди. Жумладан, туман проку-ратураси томонидан туман тиббиёт бирлашмасида ноги-рон болаларни соғломлашти-риш ва ижтимоий муҳофаза қилишга оид қонунлар ижрос-и қай даражада бажарилаёт-ганиги ўрганилганда, нати-жалар кўнгилдагидек бўлиб қичмади. Бирлашмага қараш-ли тиббий-маслаҳат комис-сияси мутахассислари томо-

нидан ногиронликни тайин-лаш, ногирон болаларни ке-ракли воситалар билан таъ-минлашда қонунбузарликлар-га йўл қўйилган. Комиссия хо-димлари Соғлиқни сақлаш вазирлигининг 2009 йил 25 сентябрдаги "16 ёшгача бўлган ногирон болаларни ногирон деб топиш ҳақида тиббий ҳулоса бериш тартиби ҳамда уларга кўрсатилаётган тиббий ёрдам сифатини яна-да яхшилаш тўғрисида"ги 291-сонли буйруғи талаб-ларига зид равишда ногиронлик белгилашда қонунбузарликка йўл қўйилган.

Масалан, туманда истиқо-мат қилувчи С.Абдуқаюмова-га "Юрак туғма нуқсон, қоринчаларо тўсиқ битма-ганлиги, ўпка артерияси сте-нози, қон айланиш даражаси-нинг киничи даража пасайи-ши" ташхиси қўйилган. Юқо-рида қайд этилган буйруқ та-лабига кўра, мазкур касал-лик учун икки йил муддатга ногиронлик тайинланиши ло-зим эди. Бироқ тиббий-масла-ҳат комиссияси томонидан С.Абдуқаюмовага 1 йил му-ддатга ногиронлик тайинланган. Шунингдек, М.Турсунова, А.Валиханов, О.Жалолов каби вояга етмаганларга ҳам касал-ликлари бўйича 2 йил муддат-га ногиронлик тайинланган.

Бундан ташқари, тиббий-маслаҳат комиссияси ходим-лари болаларга ногиронлик тайинлаш билангина чекла-

ниб, уларни зарур ногиронлик воситалари билан таъминлаш масаласига эътибор қаратма-ганлар. Масалан, комиссия раиси А.Каримов ва лор ши-фокори З.Қаҳҳорова томони-дан "Қўрғонча" МФЙда яшов-чи, 2004 йилда туғилган М.Ко-милжоновга "Эшитув нерви неврити, сенсор неврал танг қўлоқли 3-4-даражаси" таш-хиси билан ногиронлик бел-гиланган, холос. Ваҳоланки, у эшитув мосламаси билан ҳам таъминланиши лозим эди.

Шунингдек, вояга етмаган Г.Ҳамиджонов, В.Анваржо-нов, М.Турсунова, Ш.Ҳаким-жоновга эшитув мосламаси, О.Бозорбоевага қўлтиқтаёқ, А.Абдулломовага махсус ара-вача бериш каби масалалар ҳал этилмаган.

Туман прокуратурасининг аралашуви билан бу каби қонунбузилиши ҳолатлари бартараф этилиб, 6 нафар вояга етмаган ногиронга эши-тув мосламаси, 2 нафарига қўлтиқтаёқ ва махсус аравача олиб берилди.

Текширишлар давомида ту-мандаги 611 нафар ногирон бо-лани соғломлаштириш тад-бирлари тор доирадаги мута-хассислар томонидан етарли даражада амалга оширилма-гани ҳам маълум бўлди. Жум-ладан, болалар поликлиника-сининг болалар шифокори М.Ақбарова томонидан "Су-рункали гломерулонефрит, нефротик тури, сурункали буйрак етишмовчилиги гар-монга боғлиқ тури" ташхиси билан 16 ёшгача ногиронлик белгиланган, вояга етмаган С.Одильжоновда 2012 йилда ва 2013 йилнинг 7 ойига қадар ўтказилиши лозим бўлган пе-шобдаги "Зимнический" ва "Ничпаренко" синамалари, қондаги натрий, калий миқдо-ри ҳамда буйракнинг рентген текширувлари ўтказилиши

таъминланмаган. Шунингдек, "Бронхиал астма инфекциял-аллергик тури, тез-тез хуруж билан кечувчи тури, камқон-лик 3-даражаси, аллергиял ва-зомотор ренит, сурункали тонзиллит" ташхиси билан ногирон М.Аълохорова бир йилда бир маротаба "Балғам ва пикфлоуметрия" текширу-видан ўтказилиши шарт бўл-са-да, бунга панжа орасидан қаралган.

Ачинарлиси, соғломлашти-риш ишларини олиб бориш бўйича лор шифокори З.Қаҳ-ҳоровада 22 нафар, травма-толог Ж.Тожибоевда 74 на-фар, асаб ва руҳий касаллик-лар шифокори Н.Жўрабоева-да 315 нафар, жарроҳ А.Жа-молдиновда 7 нафар, карди-олог А.Воҳидовда 47 нафар ногирон вояга етмаганлар ҳисобда турса-да, даволоччи мутахассисларда соғломлаш-тириш ишларини белгилоччи даво стандартлари меъёрий ҳужжатлари маъжуд эмас. Шунингдек, болалар поликли-никаси невропатологи Н.Жў-рабоевнинг масъулиятсизли-ги оқибатида 2006 йилда ту-ғилган, "Орқа мия чурраси, чанок органлари фаолияти-нинг бузилиши" ташхиси би-лан 2012 йилда "Д" ҳисобга олинган вояга етмаган Д.Ма-мажоновга текшириш қўнига қа-дар, яъни 1 йил 4 ойдан буён ногиронлик масаласини ҳал этиш учун тиббий-масла-ҳат комиссиясига керакли ҳужжатлар тақдим қилинма-ган.

Шу каби, 2010 йилда туғил-ган, "Бирламчи микроцефа-лия" ташхиси билан оғриган, шу йили ҳисобга олинган Г.Турсуновага ҳам ногиронлик тайинлаш масаласи 2 йил 7 ойдан буён ҳал этилмаган.

Юқорида қайд этилган буй-руқнинг 2.8-бандида: "Ҳар бир 16 ёшгача бўлган ногирон бо-

Абдулатиф СОЛИЕВ,
Турақдор туман прокурори

лалар тиббий муассасалар-нинг 8 турдаги тор доираси-даги мутахассислари томони-дан профилактик тиббий кў-риқдан камида бир маротаба ўтказилиши шарт", деб бел-гиллаб қўйилган. Бироқ тор до-ирадаги мутахассислардан жарроҳ А.Жамолдинов 2 на-фар, лор З.Қаҳҳорова 5 нафар, гематолог З.Бахриддинова ва окулист Н.Абдурахмонова 3 нафардан, психиатр Н.Жўра-боева 4 нафар, педиатрлар Г.Ҳолматов, С.Назарова ва М.Хусанова 1 нафардан бо-лаларнинг тиббий кўриқда бўлганлигини қайд этувчи журналларда рўйхатга оли-маган бўлса-да, уларнинг тиб-бий карталарига тиббий кў-риқдан ўтказилганлигини рас-мийлаштирганлар.

Кўриниб турибдики, муас-саса масъул раҳбарлари да-волоччи шифокорлар ҳисоби-да турган ногирон болаларни тиббий кўриқдан ўтказиш, со-ғломлаштириш ҳамда ногирон-лиқнинг олдини олиш, улар-ни стационар шароитида да-волаш ва ҳар олти ойда ўтқа-зилиши лозим бўлган лабора-тория таҳлиллари ўтказиш масаласига масъулиятсизлик билан қарашган.

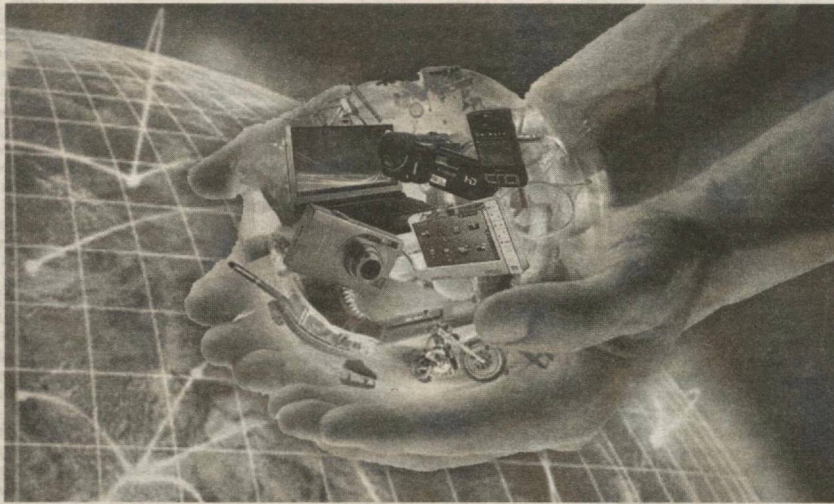
Ўтказилган текширишлар якунига кўра, йўл қўйилган қонунбузилиши ҳолатларини бартараф этиш юзасидан 2 та тақдимнома киритилди. Қонун талабларига зид бўлган 5 та қарор бекор қилиниб, проку-рор протести асосида қонун-га мувофиқлаштирилди. 11 нафар шахс интизомий жа-вобгарликка тортилди. 506 минг 848 микдордаги ноқо-нуний сўм тарзда тайинланган ногиронлик нафақалари бюд-жет ҳисобига қайтарилди.

Ахборот-коммуникация технологиялари тараққиёти

/Давоми.
Бошланғичи 1-бетда/

Ўрни келганда эйтироф этиш жоизки, ушбу Қарор, энг аввало, "Электрон ҳукумат" тизимини шакллантириш дастурларини амалга оширишнинг комплекс таъминоти масаласи ҳамда ахборот тизимларининг идора ва идоралараро комплексларини интеграцияловчи Миллий ахборот тизимини яратишда алоҳида аҳамият касб этади. Шу боис, ахборот-коммуникация технологиялари бозорининг муҳим қисми бўлган дастурий таъминот индустриясини ривожлантиришнинг қонунчилик асосларини янада такомиллаштириб бориш, ҳусусан, дастурий таъминот ишланмаларини яратиш ва уларни етказиб бериш соҳасида давлат бюрократияси тизимидан унумли фойдаланиш, дастурий таъминот индустриясига келадиган инвестиция оқимини ҳуқуқий жиҳатдан рағбатлантириш, дастурий маҳсулотлар индустриясини ривожлантиришнинг давлат томонидан қўллаб-қувватлашнинг мақсадли дастурини ишлаб чиқиш ва қабул қилиш бу борадаги долзарб чоралар сирасига кирилади.

Таъкидлаш жоиз, республикамизда маҳаллий дастурчилар томонидан яратилаётган маҳсулотлар спектри йил сайин кенгайиб бормоқда. Таниқли ишлаб чиқарувчи фирмаларнинг маҳсулотларини дистрибуция ва жорий қилиш билан бир

қаторда, хорижий аналоглар билан бемалол рақобат қила оладиган маҳаллий дастурий маҳсулотлар ҳам яратилмоқда.

Бу борадаги саъй-ҳаракатларни янада такомиллаштириш, бугунги ва эртанги кун талаблари даражасига олиб чиқиш учун қуйидаги омилларга алоҳида эътибор қаратиш мақсадга мувофиқ:

— "Ахборотлаштириш тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунда белгиланган дастурий маҳсулотларни ишлаб чиқаришни ривожлантиришга қаратилган рағбатлантирувчи нормаларни бажаришда ижро ҳокимияти органлари

ишини фаоллаштириш;

— Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларида ихтисослашган дастурий маҳсулотлардан фойдаланишни тартибга солувчи ҳуқуқий-меъёрий база-ни янада такомиллаштириш;

— Мамлакатда лицензияланган дастурий маҳсулотлардан фойдаланишга эришиш мақсадида "Муаллифлик ҳуқуқи ва турдош ҳуқуқлар тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг муҳим талабларидан бирининг бажарилиши сифатида очик қолди дастурий маҳсулотлар ишлаб чиқишни кенгайтириш ҳамда ундан самарали фойдаланиш;

— Халқаро ихтисослашган қонунчилик асосида, софтвер индустриясини ривожлантириш ва экспорт салоҳиятини оширишни қўллаб-қувватловчи мақсадли давлат дастури-ни қабул қилиш;

— Дастурий таъминотни ишлаб чиқиш ва фаолиятга татбиқ этиш соҳасида етакчи хорижий компаниялар билан ҳамкорлик қилишнинг истиқболдаги имкониятларидан кенг фойдаланиш;

— Лицензияга эга бўлган "Дастурий таъминотчи" (ДТ), асосан миллий ишлаб чиқарилган ёки очик қолди дастурий маҳсулотларни ишлаб чиқиш-

Шухрат ДЕҲҚОНОВ,

Ўзбекистон Республикаси Олий
Мажлиси Қонунчилик палатаси
депутати

ни кенгайтириш ҳамда ундан фойдаланиш самарадорлигини ошириш;

— Ахборот-коммуникация технологиялари соҳасида мутахассислар, ҳусусан, "дастурий таъминотчи" мутахассислар тайёрлаш сифатини яхшилаш;

— Дастурий маҳсулотларни яратиш, тарқатиш (сотиш) ва жорий қилиш, миллий софтвер индустриясини ривожлантириш ва унинг экспорт салоҳиятини оширишга қаратилган саъй-ҳаракатларни қўллаб-қувватлаш ва рағбатлантириш;

— Маҳаллий дастурий маҳсулотлар таъминоти индустриясининг экспорт салоҳиятини ошириш мақсадида институционал ва бошқа зарур шароитларни яратиш;

— Дастурий маҳсулотларни ишлаб чиқувчи илмий-техник ҳудудларни шакллантириш механизмларини ташкил этиш ва жорий қилиш каби масалалар.

Албатта, ушбу мақсад ва вазифаларни тўлақоли амалга оширишда муҳтарам Президентимизнинг "Мамлакатимизнинг дастурий таъминот воситалари ишлаб чиқарувчиларини рағбатлантиришни янада кучайтириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори биз учун муҳим дастуриламч ҳужжат бўлади.

Ўзбекистон Республикасида энг олий қазрият инсон, унинг ҳаёти, эркинлиги, шаъни, қадр-қиммати ва бошқа табиий ҳуқуқлари бўлиб, уларни таъминлаш Конституция билан кафолатланган.

Одам савдоси учун жиноий жавобгарлик белгиланганлиги шахс эркинлиги конституциявий кафолатлардан бири ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси Президентини Исроҳ Каримовнинг "Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари" номли асарида "...Енгил йўл билан жуда катта бойлик орттириш шарпаси турли мамлакатлардаги жиноятчи унсурларнинг бириктирилишига, халқаро жиноий ҳамжамиятлар пайдо бўлишига олиб келишини кўрсатувчи мисоллар бутун дунё амалиётида етарли", деб таъкидланган.

XXI асрда глобал тус олган одам савдоси трансмиллий жиноятчиликка айлангани Президентимизнинг фикрини яққол исботлаб турибди. Мазкур муаммони ўрганиш бўйича 155 та мамлакатда ўтказилган қузатувлар ҳам бундан далолат беради. БМТ Бош ассамблеясининг 63-сессияси раиси Мигель Дъэското Брокманинг эътироф этишича, одам савдоси халқаро жиноий ғуруҳларга йилига 32 миллиард АҚШ доллари миқдорида даромад келтирмоқда.

Глобал муаммо

Искандар УСМОНОВ,

Қибрай туман прокурори ёрдამчиси

Айрим экспертларнинг ҳисоб-китобларига кўра, дунё бўйича 200 миллиондан кўпроқ одам замонавий қулчилик қурбонига айланган. Ушбу чегара билмас жиноятчилик ҳозирги кунда 127 та давлатда кенг тарқалган.

Халқаро ҳамжамият томонидан трансмиллий уюшган жиноятчиликка қарши кураш бўйича глобал тизимнинг яратилганлиги мамлакатимизда "Одам савдосига қарши курашиш тўғрисида"ги Қонуннинг қабул қилинишига эҳтиёж туғдирди. Ушбу қонун 2008 йил 18 апрелдан қуча қирган. Президентимизнинг 2008 йил 8 июлдаги "Одам савдосига қарши курашиш самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарорига биноан Республика Идоралараро комиссияси Низоми ҳамда 2008-2010 йиллар учун мўлжалланган Миллий тадбирлар режаси ишлаб чиқилди ва муваффақиятли амалга оширилди.

"Одам савдосига қарши курашиш тўғрисида"ги Қонунда одам савдосига қарши курашиш, одам савдоси ва одам савдоси билан шугулланувчи шахс тушунчалари қўлланган бўлиб, улар қонунчиликка атама сифатида ҳам киритилган.

Бунга кўра, одам савдоси — қуч билан таҳдид қилиш ёки қуч ишлатиш ёхуд бошқа мажбурлаш шаклларида фойдаланиш, ўғирлаш, фирибгарлик, алдаш, ҳокимиятни суиистеъмол қилиш ёки вазиятнинг қалтислигидан фойдаланиш орқали ёхуд бошқа шахснинг назорат қилувчи шахснинг розилигини олиш учун уни ўтловлар ёки манфаатдор этиш эвазига оғдириб олиш

орқали одамлардан фойдаланиш мақсадида уларни ёллаш, ташиш, топшириш, яшириш ёки қабул қилишдир. Ўзбекистон Республикасининг "Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг трансмиллий уюшган жиноятчиликка қарши Конвенцияси"ни тўлдирувчи одам савдосининг, айниқса, аёллар ва болалар савдосининг олдини олиш ҳамда унга чек қўйиш ва унинг учун жазолаш ҳақидаги протоколи ратификация қилинганлигини таъкидлаб ўтиш лозим.

Шунингдек, қонунийлик, одам савдоси билан шугулланувчи шахслар жавобгарлигининг муқаррарлиги, мазкур жиноятдан жабрланганларнинг камситилишига йўл қўймаслик ва ижтимоий ҳамкорлик сингари принципларга асосланган одам савдосига қарши курашиш бўйича фаолиятни бевосита амалга оширувчи давлат органлари сифатида Белги ишлар вазирлиги, Миллий хавфсизлик хизмати, Ташқи ишлар вазирлиги, Ўзбекистоннинг дипломатик ваколатхоналари ва консуллик муассасалари, Соғлиқни сақлаш вазирлиги белгилаб қўйилган. "Одам савдосининг олдини олиш, уни аниқлаш, унга чек қўйиш, унинг оқибатларини минималлаштириш, одам савдосидан жабрланганларга ёрдэм кўрсатиш бўйича фаолият"ни мувофиқлаштириш учун одам савдосига қарши курашиш бўйича Республика Идоралараро комиссияси ва унинг ҳудудий

бўлимлари тузилган. Шунингдек, одам савдосидан жабрланганларга ёрдэм кўрсатиш ва уларни ҳимоя қилиш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси томонидан Ихтисослаштирилган муассасалар ташкил этилган.

Айтиш кераки, одам савдоси жиноятнинг ижтимоий хавфлилик даражаси юқори. Чунки у инсон соғлиги, ҳаёти ва бошқа ҳуқуқларига тажовуз этади, ёшлар маънавияти, ахлоқини бузади. Шу сабабли Жиноят кодексининг "Одамлардан фойдаланиш учун уларни ёллаш" деб номланган 135-моддаси янги тахрирда "Одам савдоси" деб ўзгартирилди. Ушбу модда уч қисмдан иборат бўлиб, уларда жиноий хатти-ҳаракатлар белгилари аниқ кўрсатилган. Унинг иккинчи қисмида жавобгарлигини оғирлаштирувчи 10 та ҳолат назарда тутилган, учинчи қисмида эса жавобгарлиқни ўта оғирлаштирувчи 4 та ҳолат кўрсатилган. Жиноят кодексининг 135-моддаси биринчи қисми бўйича қамқоқ жазоси 3 йилдан 5 йилгача (аввалгисида 6 ойгача), иккинчи қисмига кўра, 5 йилдан 8 йилгача (аввалгисида 5 йилгача), учинчи қисми санкциясида 8 йилдан 12 йилгача (аввалгисида 5 йилдан 8 йилгача эди) озолиқдан маҳрум қилиш жазоси белгиланган.

Одам савдоси жиноятнинг сабаблари турлича бўлиб, аксарият ижтимоий педагогик характерга эга. Яъни мактаб, коллежларда ўқувчилар ана шу сабабларни бартараф этиш учун етарли профилактик билим ва қўникмалар билан қуроллантирилса, улар одам савдоси қурбони бўлишдан сақлаб қолинади.

Бу ўзгаришлардан қўзланган асосий мақсад фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш ва ҳамда жамиятда қонун устуворлигини таъминлашдир.

Ёш авлоднинг ҳуқуқий кафолатлари

Ҳар қайси давлат, ҳар қайси миллат униб-ўсиб келаётган ёш авлод тимсолида шу халқнинг азалий орзу-интилишларини рўйбга чиқарадиган буюк кучни кўради. Ҳозир бизнинг барча сай-ҳаракатларимиз ана шундай қомил инсонларни тарбиялашга йўналтирилган. Миллий қадриятларга асосланган ҳуқуқий демократик давлат ва эркин фуқаролик жамиятини шакллантиришда ҳам ёш авлод тарбиясининг аҳамияти беқиёсир. Шу мақсадда муҳим меъёрий ҳужжатлар қабул қилиниб, кенг кўламли давлат дастурлари амалиётга татбиқ қилинмоқда. Ана шундай дастурлар доираси мамлакатимиздаги умумий аҳолининг 40 фоизини қамраб олган.

Болаликни ҳимоя қилиш мамлакатимизда давлат сиёсати даражасига кўтарилган. Уларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини кафолатлашнинг ҳуқуқий асослари яратилган. Жумладан, бола ҳуқуқлари ҳимояси Ўзбекистон Республикаси Конституциясида белгиланган бўлиб, унга кўра, бола дунёга келиши билан ҳуқуқ ва эркинликларга эга бўлади ҳамда унинг ҳуқуқлари давлат томонидан кафолатланади.

Ёш авлоднинг тарбиялаш ва камолга етказишнинг ҳуқуқий асослари мамлакатимиз парламенти томонидан қабул қилинган "Таълим тўғрисида" - ги Қонунда ва Кадрлар тайёрлаш Миллий дастурида белгиланди. Ушбу қонун ҳужжатларидан келиб чиқиб, ёш авлоднинг тарбиялаш мактабгача тарбия муассасалари бўлган боғчалардан бошланиб, 9 йиллик умумий таълим мактабларида давом эттирилиши, сўнгра 3 йиллик касб-хунар коллежлари ва академик лицейларда касбга йўналтириш, чуқурлаштирилган билимлар бериш,

шунингдек, 4 йиллик олий таълимнинг бакалаврият ва 2 йиллик магистратура босқичларида давом эттирилиши кадрлар тайёрлаш тизимининг узлуксизлигини таъминлашга хизмат қилмоқда.

Мактабгача таълим муассасалари ёш авлоднинг тарбиялашда, уларга таълим беришда Ўзбекистон Республикаси таълим тизимида дебоча ҳисобланади. "Таълим тўғрисида" ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 11-моддасига асосан, мактабгача таълим бола шахсини соғлом ва етук, мактабда ўқиганга тайёрланган тарзда шакллантириш мақсадини кўзлайди. Бу таълим олти-етти ёшгача оилада, болалар боғчасида ва мулк шаклидан қатъи назар, бошқа таълим муассасаларида олиб борилади.

Ўзбекистон Республикаси Вазирилари Маҳкамасининг 2007 йил 25 октябрдаги 225-сонли Қарори билан тасдиқланган "Ўзбекистон Республикасида давлат мактабгача таълим муассасаси тўғрисида" - ги Низомнинг 16-бандига асосан, мактабгача таълим муас-

сасасига болалар 2 ёшдан бошлаб 6-7 ёшгача туманлар (шаҳарлар) ҳокимликларининг қарори билан ташкил этилган халқ таълими муассасалари фаолиятини методик таъминлаш ва ташкил этиш бўлимлари хузуридаги қабул қилиш комиссияси томонидан тегишли тиббиёт хулосаси ҳисобга олинган ҳолда қабул қилинади.

Муассасалари маҳаллий давлат ҳокимияти органлари бўлган мактабгача таълим муассасасига болаларни қабул қилиш қабул комиссиясининг қарорига биноан, халқ таълими муассасалари фаолиятини методик таъминлаш ва ташкил этиш бўлимлари томонидан белгиланган шаклда бериладиган йўлнамалар асосида амалга оширилади.

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигининг Адлия вазирлиги томонидан 2007 йил 26 декабрда 1753-сон билан давлат рўйхатига олинган "Давлат мактабгача таълим муассасаларига болаларни қабул қилиш бўйича қабул комиссиясининг фаолиятини кўрсатиш тартиби тўғрисида" ги Низомига асосан, халқ таълими муассасалари фаолиятини методик таъминлаш ва ташкил этиш бўлимлари хузуридаги қабул қилиш комиссияси ҳафтада икки марта, яъни сешанба ва жума кунлари болаларни мактабгача таълим муассасаларига жойлаштириш масаласида фуқароларни қабул қилади.

Мактабгача таълим муассасасига қабул қилишда I ва II гуруҳ ногиронлари; кўп бола-

ли оилаларнинг болалари; ҳарбий хизматчиларнинг болалари; талабалар ва педагогларнинг болалари имтиёзлардан фойдаланадилар. Лекин бундай болалар контингенти мактабгача таълим муассасаси режадаги қуввати умумий сонининг 20 фоизидан ортиқ бўлмалиги керак.

Йўллама олиш учун тақдим этилган ҳужжатлар қабул комиссияси томонидан 10 кунлик мuddат ичида кўриб чиқилиб, тегишли қарор қабул қилинади ва бу ҳақда 3 кунлик мuddат ичида ариза берувчиларга маълум қилинади. Ота-оналар (уларнинг ўрнини босувчи шахслар) танлаган мактабгача таълим муассасасида бўш ўрин (жой) бўлмаган ҳолларда уларнинг ҳужжатлари қабул комиссиясининг қарорига асосан йўллама олиш учун навбатга қўйилади.

Ота-оналар (уларнинг ўрнини босувчи шахслар) 15 кунлик мuddатда олинган йўлнамани мактабгача таълим муассасасига тақдим этишлари шарт. Ушбу мuddат ичида йўллама тегишли мактабгача таълим муассасасига тақдим этилмаса, у ўз кучини йўқотади.

Ҳар йили июль-август ойларидан янги ўқув йили ҳисобига мактабгача таълим муассасаларига ҳафтада асосида оммавий равишда йўллама берилади. Мактабгача таълим муассасаларига болалар йўлнамаларга асосан тегишли йилнинг сентябрь ойида мактабга чикувчилар ҳисобида бўшаган ўринларга қабул қилинади.

Илҳом УСМАНОВ,
Учтепа туман прокурори

Мактабгача таълим муассасаларида болалар (тарбияланувчилар) таъминоти учун тўловлар қонун ҳужжатларида белгиланган микдорларда ундирилади. Уларда болалар (тарбияланувчилар)нинг таъминоти учун тўловлар ота-оналар (уларнинг ўрнини босувчи шахслар) ва мактабгача таълим муассасалари маъмурияти ўртасида тузилган шартномага асосан тўланади. Мактабгача таълим муассасалари ва интернатлардаги болалар (тарбияланувчилар) таъминоти учун тўловлар ҳар ойда тўлов тўланаётган жорий ойнинг 10-санасидан кечикмасдан тўланиши лозим. Бунда мактабгача таълим муассасалари тарбияланувчилари таъминоти учун тўловлар банк муассасаларига тўланиши ва тўлов тўланганлигини тасдиқловчи ҳужжат (квитанция) нусхаси мактабгача таълим муассасасига тақдим этилиши лозим. Бу эса, ушбу маблағларнинг ўз вақтида бюджетга тушишининг гарови бўлиб ҳисобланади.

Мактабгача таълим муассасаларида болалар таъминоти учун тўловлар юқорида кўрсатилган мuddатдан кейин икки ҳафта мобайнида узрли сабабларсиз тўланмаган тақдирда, ота-оналар (уларнинг ўрнини босувчи шахслар) билан шартнома тўхтатилиши ёхуд болалар (тарбияланувчилар) мактабгача таълим муассасаси ёки интернатдан чиқарилиши мумкин.

Табиий бойлик — фаровонлик гарови

Маълумки, 2013 йил 7 октябрда "Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш, шунингдек, айрим қонун ҳужжатларини ўз кучини йўқотган деб топиш тўғрисида" ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни қабул қилинди.

Ушбу Қонун 33 та моддадан иборат бўлиб, унга асосан Ўзбекистон Республикасининг бир қатор қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритилди, шунингдек, айримлари бекор қилинди.

Ўзгартиш ва қўшимчалар киритилган энг асосий қонун ҳужжатларидан бири — Ўзбекистон Республикасининг Жиноят кодекси ҳисобланади.

Жиноят кодексида киритилган ўзгартиш ва қўшимчалар асосан "қора олтин" ҳисобланган нефть ва газ каби миллий бойлигимизни асраб-авайлаш, улардан тўғри ва оқилона фойдаланишни таъминлашни назарда tutади. Нефть ва газнинг мамлакат иқтисодиёти ва ривожланишида ўрни салмоқли эканлиги ва ундан оқилона фойдаланиш зарурлиги соҳага оид ҳуқуқий муҳофаза чораларини янада кучайтиришни талаб этади. Ўзбекистоннинг бой табиий ресурсларига эҳтиёткорона муносабатда бўлиш, улардан бунгунга ва келажак авлодлар манфаатлари йўлида оқилона фойдаланишни таъминлаш ўта муҳим аҳамиятга эга.

Қонун кучга киргунга қадар (2013 йил 8 октябрь) Жиноят кодексида, Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексда назарда тутилган ўғирлик-

ни содир этганлик учун санкциялар ҳамда нефть ва газ маҳсулотлари қувурларига зарар етказганлик учун белгиланган жавобгарлик амалда содир этилаётган оғир жиноятларга мос эмас эди.

Шу боис, нефть қувурларига, газ қувурларига рухсатсиз улашиш йўли билан ўғирлик содир этганлик, уларга шикаст етказганлик ва уларни яроқсиз ҳолга келтирганлик учун алоҳида жиноий жавобгарлик белгиланди. Хусусан, ЖКнинг "Ўғирлик" деб номланган 169-моддаси учинчи қисмининг "в" банди янги тахрирдаги "в" ва "г" бандлар билан алмаштирилди.

Нефть ва газ маҳсулотлари мамлакатимизнинг стратегик муҳим ресурслари ҳисобланади. Қувурларга рухсатсиз улашиш йўли билан уларни талон-торож қилиш эса давлатнинг иқтисодий салоҳияти, аҳоли саломатлиги ва табиий муҳитга таҳдид солади. Қувурлардан оқиб келаётган нефть ва газ конденсатини жиноий йўл билан эгаллаб олиш илҳимий хижатдан катта хавф туғдиради. Ўғирлик содир этиш натижасида етказилган зарардан ташқари қувурга ноқонуний улашиш унга шикаст етказишга ва стратегик аҳамиятга эга бўлган маҳсулотнинг назоратсиз оқиб кетишига олиб келиши авария ишлари ўтказишни, шикаст етказилган объектни тиклашни талаб этади, бунга эса катта маблағлар сарфланади.

Қувурлардан нефть ва газ маҳсулотларини ўғрилашнинг яна бир жиҳати шундан иборатки, бундай жиноятлар кўп ҳолларда бир гуруҳ шахслар томонидан содир этилади, чун-

ки улар ўғрилланган маҳсулотни сотиш бўйича яхши йўлга қўйилган чакана савдо тармоғига эга. Шу билан бир вақтда, қайта ишланмаган газ конденсатини ёки нефтни талон-торож қилиш ушбу маҳсулотлар таркибиде мавжуд бўлган зарарли моддаларни аҳоли орасида автомобиль ёнилгисининг ўрнини босувчи маҳсулот сифатида тарқатиш манбаига айланади. Боз устига, талабга жавоб бермайдиган сифати паст ёқилғи истеъмолчиларнинг манфаатларига ҳам катта зарар келтиради.

Шуни таъкидлаш жоизки, электр ва иссиқлик энергиясидан, табиий газдан ноқонуний (ҳисобсиз) фойдаланиш мақсадида электр, иссиқлик, газ тармоқларига ўзбошимчилик билан улашиш, ҳисобга олиш асбобларини қасддан бузиш ёки ҳисобга олиш асбобларининг кўрсаткичларини ўзгартириш мақсадида уларга ташқаридан шикаст етказганлик учун ҳам тегишли жавобгарлик белгиланди. Яъни ЖКга киритилган иккинчи ўзгартиш бу кодекснинг 185-2-моддасининг биринчи, иккинчи ва учинчи қисмларининг диспозицияларидаги "Электр, иссиқлик, газ ёки водопровод тармоқларига" деган сўзлар "Умумий фойдаланишдаги электр, иссиқлик, газ ёки водопровод тармоқларига" деган сўзлар билан алмаштирилди.

Маъмур ўзгартишни киритишнинг сабабларидан бири шуки, қувурга ўзбошимчилик билан улашиш барча учун реал хавф туғдиради. Жумладан, кўпгина нефть қувурлари билан ягона технология йўлақларда жойлашган газ қувурларини хато кесиш жиддий

Адхам ОДИНАЕВ,
Бош прокуратуранинг ОУК катта ўқитувчиси

экологик ва иқтисодий оқибатларга олиб келаётган техноген фалокатлар бошланиши учун хавф солади.

Бундан ташқари, ЖК янги "Нефть қувурларини, газ қувурларини, нефть ва газ маҳсулотлари қувурларини яроқсиз ҳолатга келтириш" деб номланган 255-2-модда билан тўлдирилди. Унга кўра, нефть қувурларини, газ қувурларини, нефть ва газ маҳсулотлари қувурларини, шунингдек, технологик жиҳатдан улар билан боғлиқ бўлган объектларни, иншоотларни, алоқа, автоматика, сигнализация воситаларини қасддан бузиш, уларга шикаст етказиш ёки бошқа усул билан уларни фойдаланиш учун яроқсиз ҳолатга келтириш, агар ушбу ҳаракатлар уларнинг бузилишига олиб келса ёки олиб келиши мумкин бўлса, жиноий жавобгарлик вужудга келади.

Маъмур модда тўрт қисмдан иборат бўлиб, уларда ушбу жиноятни жавобгарликни оғирлаштирадиган ҳолатларда содир этганлик учун жавобгарлик белгиланган.

Хулоса шуки, ЖКга киритилган маъмур ўзгартиш ва қўшимчалар аҳоли учун унга кўрсатилган хизматларга эҳтиёткорона муносабатда бўлиш, шу билан бирга, атроф-муҳитга тушадиган экологик юкни анча қайтариш учун биринчи ўринда оғохлантириш ва профилактика воситасига айланиши, қолаверса, аҳоли учун масъулият ва жавобгарлик ҳиссини янада оширишга хизмат қилади.

«Хожатбарор» талабанинг кирдикорлари

Инсон умрининг куч-гайрат ва жўшқинликка бой бўлган талабалик фаслини «олтин давр» дея эътироф этишди. Кўпчилигининг хотирасида талабалик ёрқин хотиралар билан из қолади.

Аммо Баҳром Бафоев (исм-фамилиялар ўзгартirilган) талабалик даврининг гаштини сўриш ўрнига ўз нафсига қул бўлиб, жиноят қўчасига кириб қолганини ачинарли ҳол, албатта.

У 2010 йилда пойтахтимизнинг нуфузли олийгоҳларидан бирига ўқишга кириб, талаба номига мушарраф бўлган эди. Баҳром талабалигининг биринчи босқинини тамомлаб, иккинчи курсга ўтганда нафс басвасасига қерилиб қолади. Энди унинг хаёлини дарс қилиш эмас, аксинча, бойлик ва енгил даромад топиш эгаллайди. Охир-оқибат ҳуқуқшунос бўлишни орзу қилган йигит тўғри йўлдан адашиб, эгри йўлга қадам қўяди.

Баҳром дастлабки «ўлжа» сифатида институтда ўзига дарс берган ўқитувчиси Фарида Мансуровага ёлғон ваъдалар бериб, автосалон орқали 2 дон «Spark» русумли автомашина олиб бериши мумкинлигига ишонтиради. 2012 йил 26 июнь кунини эса аёлнинг ишончини суиистеъмол қилган ҳолда шартномани баҳона қилиб, ав-

томашиналар учун олдиндан тўланадиган 85 фоиз суммани тўлаш кераклигини маълум қилади. Ф.Мансурова унинг таклифларига рози бўлади. Баҳромнинг беғона эмаслиги ҳамда ўзининг талабаси бўлганлиги ҳисобга олиб, алдинги қолиши мумкинлигини хаёлига ҳам келтирмайди. У қулай фурсатни бой бермаслик мақсадида машиналар учун келишилган 12 минг 600 АҚШ доллари олдиндан бериб қўяди. Орадан икки кун ўтиб, Б.Бафоев бу пулга танишдан 10 минг 700 АҚШ доллари эвазига ўзи учун «Нексия» автомашинаси сотиб олади.

Фарида опа эса машинасини қачон олишини талабасидан сўрайди. Фиррибар «автосалонда навбатингиз келган кунни машинангизнинг қалити ва тегишли ҳужжатларини қўлингизга топшираман», деб унинг

қўйинини пуч ёнғоққа тўлдирди. Талабасининг гапларидан кўнгли тўлгандек бўлган опа унинг гапларига ишончи қолаверди. Шундай қилиб, Баҳром ўқитувчисидан алдов йўли билан олган пуллари ўз эҳтиёжларига ишлатиб юборди.

Мўмай пул мейдек ёкиб тушган фиррибар талаба энди иккинчи жиноий иш режасини тузади. У бу сафар Олим деган танишининг укасини ишга жойлаштиришга «ҳаракат» бошлайди. Б.Бафоев ишни жиддийликка йўйиб, таниши билан учрашувга укаси Нурилломи ҳам олиб келади. Баҳром ўзини институтда талаба ҳамда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларнинг бирда ҳодим бўлиб ишлашни айтиб, уларга ўзи ҳақида ёлғон маълумотлар беради. Сўбат давомида у яқинда уч-тўрт кишини орган соҳасига ишга жойлаштиригани ва олди-бердидаги нарх-наводан тўлиқ хабардор эканини айтиди. Олим танишининг гапларидан илҳомланиб, укасини ҳам ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органга ишга жойлаштиришда ёрдам беришни

сўрайди. Баҳром фиррибарлик йўли билан суҳбатдошининг ишончига киргани етмагандек, орган соҳаларига ишга кириш учун «бақувват» таниш ва «отнинг калласидек» пул кераклигини ҳам қистириб ўтади. Шундай қилиб, навбатдаги «ўлжа» ҳам тўрга илинади. Ака укаси учун айтилган пулни топиб беришни ваъда қилган, «ҳожатбарор» мақсадга қўчиб, ишни бошлаш учун дастлаб 10 минг АҚШ доллари кераклигини айтиди. «Ишонч»ли бўлиши учун бу пул ўша «бақувват» таниши, яъни ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларнинг бирда ишловчи кишига берилишини маълум қилади-да, иш битгандан сўнг қолган 20 мингтини, ҳаммаси бўлиб 30 минг АҚШ доллари керак бўлишини маълум қилади.

Орадан уч кун ўтиб, Олим сўралган пул ҳамда укасининг барча ҳужжатларини Баҳромга келтириб беради.

Орадан ҳафтала, ойлар ўтиб кетса-да, Баҳромдан дарак бўлмайди. Бундан Олимнинг кўнглига ғашлик оралайди. Аммо Б.Бафоев турли баҳоналар билан унинг кўнглини

Шерзодбек КУРБАНОВ,
СВОЖДЛҚК департаментининг
Ҳамза туман бўлими
суриштирувчиси

хотиржам қилишга ҳаракат қилиб, улардан олган пулни аллақачон «бақувват» танишига бериб қўйганини айтиди. Ишонччи йўқотмаслик мақсадида эса орадан бир кун ўтиб, «ўлжаси»га кўнгирак қилади ва пулнинг қолган қисmini сўрайди.

Алдов қурбонига айланиб қолганини сезган Олим Шариповнинг ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органга мурожаат қилишдан бошқа чораси қолмайди. Ниҳоят Баҳром Бафоев жиноят устида қўлга олинди. «Хожатбарор» талабанинг устидан келиб тушган бошқа шикоятлар асосида ҳам суриштирув ва тергов ишлари бошқаб юборилди.

Баҳром Бафоев жиноят ишлари бўйича Ҳамза туман суди томонидан Жиноят кодексининг тегишли моддаларига биноан айбдор, деб топилиб, унга беш йил озодликдан маҳрум этиш жазоси белгиланди.

СВОЖДЛҚК департаменти фаолиятининг бош мезони нафақат соликлар ва бошқа мажбурий тўловларнинг бюджетга ўз вақтида ва тўлиқ тулишини таъминлашдан, балки жиноятларнинг олдини олиш мақсадида аҳоли ва тадбиркорларга ҳар томонлама амалий ёрдам бериш ҳамда уларнинг ҳуқуқий билимларини оширишга қўмаклашиш, улар билан мунтазам иш олиб боришдан ҳам иборатдир.

Долзарб вазифа

Ўқтам ЎТАЕВ,

СВОЖДЛҚК департаментининг Бухоро вилоят бошқармаси бошлиғи

Ана шу вазифалардан келиб чиққан ҳолда, тадбиркорлик фаолиятини ривожлантириш, ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга оид Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармон ва қарорлари, Бош прокурорнинг Тадбиркорлик субъектларини ҳуқуқий ҳимоя қилишга қаратилган қонунлар ижроси устидан прокурор назоратини қўлайтириш тўғрисида» ги 87-сонли буйруғи, Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори томонидан 2011 йил 6 апрель кунини тасдиқланган «Департамент зиммасига юклатилган вазифалардан келиб чиққан ҳолда профилантика-тарғибот ишларини қўлайтириш, фаолиятини тақомиллаштириш, кадрларни танлаш, тайинлаш ва тарбиялаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар» Дастури асосида жорий йилнинг ўтган даври мобайлида ўтказилган тадбирлар натижасида 32 та тадбиркорлик субъектларига амалий ёрдам кўрсатилиб, қўшимча 61 та янги иш ўринлари яратилди.

Ҳуфиёна иқтисодиёт билан шуғулланувчи «сохта тадбиркорлар»нинг фаолиятига чек қўйиш ҳамда улар томонидан истеъмолчиларга сифатсиз маҳсулотлар сотилишининг олдини олиш бўйича ўтказилган тадбирларда 28 та яширин чех фаолиятига барҳам берилди. Ҳуқуқбузарлардан 228 млн. сўмлик сифатсиз маҳсулотлар, хомашё ва ускуналар олиб қўйилди. Коррупцияга қарши курашиш жараёнида тадбиркорларнинг ҳуқуқ ва манфаатларига путур етказган, хизмат ваколатларини суиистеъмол қилган 2 нафар банк, 2 нафар солиқ, 3 нафар маҳаллий ҳокимият ва 16 нафар бошқа идора ҳодимларига нисбатан жиноят ишлари қўзғатилиб,

Солик ва бошқа мажбурий тўловларни қўйиш ҳамда тўлашдан бош тортишнинг янги механизм ва каналларининг ўрганилиши самараси ўлароқ, 26 та жиноят иши қўзғатилди. Натижада бюджетга 28 млрд. 853 млн. сўм миқдорда қўшимча маблағларнинг ҳисобланиб, ундирилиши таъминланди.

"EFFECT REAL GROUP" масъулияти чекланган жамияти барча тадбиркорлик субъектларини, шу жумладан, кичик бизнес вакиллари ҳамда хусусий тадбиркорларни ва жисмоний шахсларни очик танлов савдоларига тақлиф этади.

Савдога Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 25-майдаги «Тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш учун юридик ва жисмоний шахсларга танлов асосида ер участкалари беришнинг тақомиллаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» ги 147-сонли қарори ва Фарғона шаҳар ҳокимиятининг 15.11.2013 йилдаги 404-ф-сонли фармони ҳамда шаҳар ҳокимиятининг 19.11.2013 йил № 2612-01-22-сонли ва 20.11.2013 йил № 2630-01-22-сонли қарарига асосан тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш учун юридик ва жисмоний шахсларга қўйиладиган ер участкаларининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи танловга қўйилмоқда.

1. «Ўзшаҳарсозлик ЛИТИ» лойиҳалаштириш институти билан келишилган шарт билан шаҳарнинг «Солиқ» (Консерва заводи) ёнида тўрт донга ҳар 400,0 кв.м.дан чойхона бинолари қуриш учун 1600,0 кв.м. ер майдони. Ер участкасидан фойдаланишнинг минимал қиймати ҳар бири учун 351 584 сўмни ташкил этиб, қурилиш тугатиш муддати 6 ой.

2. Шаҳарнинг Б.Марийолнинг қўчасидаги «Sam avtotex servis» МЧЖ ёнида авто-

бусларга техник хизмат кўрсатиш бокслари қуриш учун 1567,0 кв.м. ер майдони. Ер участкасидан фойдаланишнинг минимал қиймати 1 377 331 сўмни ташкил этиб, қурилиш тугатиш муддати 3 ой.

3. Шаҳарнинг Марғилон қўчаси Сановат ва хизмат кўрсатиш (солиқ) «Ҳуқуқшунослик» коллежи ёнида минибутибол майдончаси ва унинг тарқибиди кийинги-екингида янги бино хоналари ҳамда ҳожатхона учун 1200,0 кв.м. ер майдони. Ер участкасидан фойдаланишнинг минимал қиймати 951 024 сўмни ташкил этиб, қурилиш тугатиш муддати 3 ой.

Мажбуриятнинг бошланғич ҳажми Фарғона шаҳар архитектура ва қурилиш бошқармаси томонидан тайёрланган шаҳарсозлик топширини асосида белгиланади. Шаҳарсозлик топширини нусхаси талабдорларга танлов ҳужжатлари билан бирга тақдим этилади.

Талабдорлардан буюртмамономаларини қабул қилиш билдиришномаси матбуотда эълон қилинган кундан бошланади ва 2013 йил 25 декабрь кунини тўғатилади.

Талабдорларнинг конвертлари Фарғона шаҳар ҳокимлиги биносидида 2013 йил 26 декабрь кунини соат 16:00да очилади ва

Инсон ҳуқуқлари олий қадрият

Аввало, ҳар бир фуқаронинг мурожаати ортда инсон манфаатлари турганлигини доимо ёъза тутмоқ зарур.

Шу бонсдан ҳам, фаолиятимизда бу каби масалалар алоҳида назоратга олиниб, қонунда кўрсатилган муддатда ҳал этилишига, энг муҳими, бузилган ҳуқуқларни тиклашга ҳамда бунга йўл қўйган мансабдор шахсларга қонуний чора қўришга жиддий эътибор қаратишмоққа.

Хусусан, департаментнинг Навоий вилоят бошқармаси ва Навоий шаҳар бўлими ҳодимлари томонидан фуқаро Саидбек Алимовнинг (исм-фамилиялар ўзгартirilган) аризаси юзасидан 2013 йил 25 январь кунини ўтказилган тадбирда Навоий шаҳар суд ижрочилири бўлими суд ижроси Ваҳобжон Абдурасулов жиноят ишлари бўйича Зарафшон шаҳар суди томонидан тайинланган 17,1 млн. сўмлик жарима жазосини амнистия акти асосида бекор қилиш эвазига С.Алимовдан 1,5 млн. сўм пулни пора тариқасида олган вақтда ашёвий далил билан ушланди.

Мазкур ҳолат юзасидан В.Абдурасуловга нисбатан Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг тегишли моддалари билан жиноят иши қўзғатилиб, суд томонидан жино-

ятчига нисбатан жазо муқаррарлиги таъминланди.

Навоий вилоят Онкология диспансери ҳўжаси бекаси Зухра Турдиева мазкур муассасага фуқаро Шохиста Шодиевани фаррош вазифасига ишга киритиш учун товламачилик йўли билан 1,5 млн. сўм пул талаб қилаётганлиги тўғрисида департаментнинг Навоий вилоят бошқармасига келиб тушган ариза юзасидан ўтказилган тадбирда З.Турдиева жабрланувчидан мазкур пуллари олган вақтда ашёвий далил билан ушланди. Товламачига нисбатан жиноят иши қўзғатилиб, З.Турдиева судда ўз жиноий қилмиши учун жавоб беришга мажбур бўлди.

Бошқармаимизга мурожаат қилган фуқаро Бехзод Салимов эса ўз аризасида Навбахор туманидаги «Мустақиллик» МЧЖ деҳқон бозори директори З.Асодов ундан жамият ёнида қурилиши мўлжалланаётган буюм бозори мажмуасидан савдо дўкони қуриш учун ер ажратиб бериш эвазига 1 млн. сўм пулни олиб, ер ажратишнинг пайсалга солиб келатганини баён этган эди. Ушбу мурожаат бўйича ўтказилган тадбирда З.Асодовнинг қилмишлари фош бўлди. Ушбу ҳолат юзасидан унга нисбатан ЖКнинг тегишли моддалари билан жиноят иши қўзғатилиб, суд томонидан жазо муқаррарлиги таъминланди.

гиланган тартибда расмийлаштирилган ишончнома;

— жисмоний шахслар — паспорт нусхаси (якка тадбиркор сифатида фаолият юритаётган жисмоний шахслар давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома нусхаси), ваколатли вакил қатнашган тақдирда шахсини тасдиқловчи ҳужжатнинг нусхаси, белгиланган тартибда расмийлаштирилган ишончнома;

— танлов ташкилотчасига закалат тўланганлигини тасдиқловчи тўлов ҳужжатидан нусха;

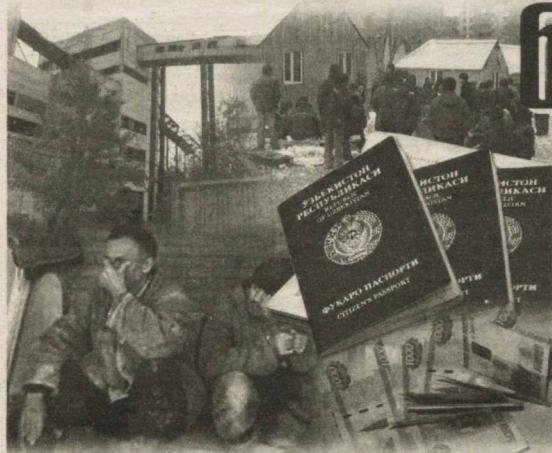
— танлов ҳужжатлари талабларига мувофиқ тўзилиб, муҳрланган конвертларга жойлаштирилган икки нусхадаги танлов тақлифлари.

Тақдим этилган ҳужжатларнинг барча варақлари талабдорнинг имзоси, агар талабдор юридик шахс бўлса, унинг муҳри ва ваколатли шахсининг имзоси билан тасдиқланган бўлиши керак.

Танлов ҳужжатларини олиш учун савдо ташкилотчасининг манзили: Фарғона шаҳар Аҳмад Фарғоний қўчаси 43-уй 24-хона. Тел. +99895 404 54. Веб-сайт www.effect.uz Лицензия 0094.

Хизматлар лицензияланган

Тарих филдирагини ортга буриб бўлмайди

Бу гап замирида рад этиб бўлмас ҳақиқат бор. Тарих филдираги ортга қайтмайди. Узоқ ўтмишда мавжуд бўлган ибтидоий жамоа ёки қулдорлик тузумини инсониятнинг юксак даражада тараққий этган бугунги ҳаётига кўчириб ўтказиш ёки айтилик, XXI аср турмуш тарзини феодализм тузумига туташтириш мутлақо тасаввурга сиғмайди-ган беимкон иш.

I
Шундай экан, бугунги одам савдоси билан боғлиқ жиноятларни қандай баҳолаш керак? Дунё халқлари тарихига разм солиб қарайдиган бўлсак, ер куррасининг дам у, дам бу минтақасида инсон кучидан ноқонуний фойдаланиш, уни алдаб ёки зўравонлик йўли билан ишлатиш, аёлларни, болаларни ўғирлаб кетиб, эвазига пул талаб қилиш, одамларни сотиш ва сотиб олиш ҳамиша ва ҳамма замонларда мавжуд бўлганлигини кўрамиз. Бу мавжудлик ҳаётнинг соғлом қучлари, соғлом турмуш тарзи ва инсонпарварлик ғоялари қаршида ожиз бир иллат эканлиги ҳам назаримиздан четда қолмайди.

Афсуски, ана шу ожиз иллат бугунги кунда гарчи дунё халқларининг лаънатига учраб турган бўлса-да, ҳамон жон сақлаб турганлиги инсониятни ташвишга солмоқда. Шу боис, бутун дунё бўйлаб одам савдосига қарши жиддий кураш олиб борилмоқда. Бундай нопок ва шармандал ишга қўл урган кишилар қонун олдида жавоб бермоқдалар.

II
Катта миқдорда пул тўплаб, бой-бадавлат яшашни орзу қилган Мусулмон Турсунов бу ишни одам савдоси йўли билан амалга оширмоқ ниятида жиноий гуруҳ тузиб, укаси Собир ва тоғуси Саъдулла Хайитовни ҳам жалб қилади. Гуруҳ етакчиси Мусулмон Турсуновнинг ўзи Россия Федерацияси Саха (Ёкутистон) Республикасининг Якутск шаҳрида жойлашган "Саха ипотечное агентство" очик акциядорлик жамиятига қарашли масъулияти чекланган жамият шаклидаги "Северная строительная компания" ва "Мархинский завод железобетонных изделий" курилиш корхоналарида ишлаб юриб, ушбу корхоналарнинг мансабдор шахслари билан тил бириктиради. Ана шу кели-

шувга кўра, ўзаро манфаатдорлик эвазига мазкур корхоналарни Ўзбекистон фуқароларидан иборат арзон ишчи кучи билан таъминлашни бўйнига олади.

Бу корхоналарга жуда катта миқдорда ишчи кучи керак эди. Мусулмон узоқ ўйлаб ўтирмай, акаси О.Аллаев ҳамда бошқа танишлари билан алоқа қилиб, уларга Россия Федерациясига ишлаш учун одам юбориш вазифасини юклайди. Ноқонуний бойлик орттиришга мойил бўлган бу кишилар Қашқадарё вилояти ҳудудидида яшовчи, моддий жиҳатдан муҳтож кишиларни излаб топиши, маълум миқдордаги тўлов эвазига уларнинг фуқаролик шахсига оид ҳужжатларини Россия Федерациясига, яъни М.Турсуновга юборишлари ва ушбу ҳужжатлар асосида Россияда харид қилинган темирйўл ва авиачипталар билан Ўзбекистон фуқароларини Ёкутистонга жўнатишлари керак эди.

III
Ўзбекистондан борадиган арзон ишчи кучини қабул қилиб олиш, уларни юқорида айтиб ўтилган корхоналарда ишлатиш билан боғлиқ вазифаларни гуруҳ раҳбари укалари С.Турсунов, О.Турсунов ҳамда тоғуси С.Хайитовга топширади. Бу кишилар ўз ватандошларини оғир меҳнатга дучор қилиши, буюрилган ишни кўнгилдагидек бажара олмаган, иш пайтида дам олган фуқароларни керак бўлса уриб, кўрkitиб, ҳақоратлаб, жисмоний тазйик ўтказиб бўлса ҳам "хўжайинлар"га ёқадиغان тарзда ишлатиш керак эди.

Гуруҳ раҳбарининг ўзи эса, ёлланганларга меҳнат вазифаларини белгилаб беради, иш жараёнини видео кузатув мосламалари орқали назорат қилади, уюшган гуруҳнинг узлуксиз фаолият юритишини таъминлаш билан шуғулланади. Юртдошларининг номига корхона томонидан ҳар ой учун ҳисобланган иш ҳақидан 2 мингдан

5 минггача Россия рубли миқдоридида пул ушлаб қолиш йўли билан ноқонуний бойлик орттириш мақсадида сохта ведомостлар тузиб, ушбу ҳужжатларда ёлланганларнинг иш ҳақини камайтириб кўрсатади. Уларнинг меҳнат ҳақини қалбақлаштирилган ҳужжатлар орқали тарқатади. Моддий манфаат кўриш мақсадида иккиламчи бухгалтерия ишчи билан таъминланган ойллик меҳнат ҳақидан тушган маблағларни уюшган жиноий гуруҳ аъзолари ўртасида тақсимлашни ўз зиммасига олади.

IV
Суд ҳужжатларида келтирилган маълумотлардан кўринадик, бу жиноий гуруҳнинг иш фаолияти одам савдосига доир бошқа жиноятлардан электрон асбоблар воситасида бошқарилиши билан фарқ қилади. Гуруҳ раҳбари М.Турсунов замонавий алоқа воситаларидан фойдаланиб, жиноий шериклари О.Аллаев ва Х.Нормуродов томонидан факс орқали етказилган паспорт нусхалари билан юқорида номи қайд этилган акциядорлик жамияти маблағи ҳисобидан авиа ва темир йўл электрон чипталарини харид қилиб, уларни Қашқадарё вилоятида туриб ҳаракат қилаётган гуруҳ аъзоларига юборади. Гуруҳ аъзолари О.Аллаев ва Х.Нормуродов эса Ўзбекистон Республикаси Вазиранинг Маҳкамасининг 2003 йил 12 ноябрдаги "Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг чет эллардаги меҳнат фаолиятини ташкил этишни такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори билан тасдиқланган Низом талабларига зид равишда ҳаракат қилиб, 2011-2012 йиллар давомида Саҳадаги "Северная строительная компания" ва "Мархинский завод железобетонных изделий" курилиш корхоналарига жами 260 нафар фуқарони жўнатиб юбордилар.

V
Гуруҳ раҳбари алданганларни Якутск шаҳридаги халқаро аэропортда кутиб олиб, Марха кичик тумани, Экспериментальная қўчаси, 7-уйда Ўзбекистон фуқароларини сақлаш учун ажратилган ётоқхонага жойлаштиради. Уларнинг қочиб кетишига йўл қўймайлик мақсадида шахси оид ҳужжатларини олиб қўяди. Оғир меҳнат шароити, таъйиб ва тазйиклардан қийналиб, ўз ватанига қайтмоқчи бўлганларга уларни Россияга олиб келиш учун қўп маблағ сарфланганини баҳона қилади. Фуқароларнинг корхонадан қичиб кетмасликлари учун корхона ҳудудидида ўрнатилган видео кузатув мосламалари орқали уларни назорат қилиб туришади. Жиноий гуруҳ аъзоларининг талаби даража-сида ишламаган ёки дам

олиш учун ишни тўхтатган, иш жойини маълум муддатга бўлса ҳам тарк этганлар жазога тортилади. Масалан, Н.Номозов, Р.Ботиров, Х.Ҳақимов, А.Кенжаев, Ж.Эргашев, Ж.Шукуров, Т.Ўроқов ва бошқа бир қатор фуқаролар гуруҳ аъзолари томонидан қалтакланган ва ҳақоратланган. Уларни кўрkitиш ва мажбурлаш йўли билан ишлатиб келинганлиги суд ҳужжатларида баён этилган.

Шунингдек, жиноий гуруҳ одамларни сотиш эвазига даромад олишнинг бошқа йўллари ҳам қўллаиди. Сохта ведомостларда уларнинг ойллик иш ҳақини корхона томонидан берилмаган 15 минг рубль ўрнига 10 минг рубль миқдоридида кўрсатиб, ноқонуний даромад олиш билан шуғулланганлар.

Фуқаро Н.Номозов таҳқирлангани истамди ва ўз юртига қайтиш мақсадида паспортини қайтариб беришни талаб қилди. Шунда гуруҳ аъзолари уни шафқатсизлик билан уриб, ўнг оёғини синдиришди. Р.Ботиров билан Х.Ҳақимовнинг 135 минг рубль миқдоридидаги иш ҳақини бермаслик мақсадида бу икки фуқарони ёқилғимойлаш маҳсулотларини талон-торож қилганликда айбонлар ва жазога тортидилар.

Шундай қилиб, гуруҳнинг қонунга хилоф равишда орттирган даромади ҳаммаси бўлиб, қарийб 370 миллион рублга етди. Албатта, гуруҳ аъзолари қинғир йўллар билан ўз ватандошларининг охуноласи эвазига орттирган даромадларини легаллаштириш мақсадида ҳам баъзи бир ишларни амалга оширганликлари суд ҳужжатларида қайд этиб ўтилган.

Судда М.Турсунов айбига икромлик билдирмади. Унинг берган кўрсатмасига қараганда, 2011 йили 106 нафар, иккинчи йили 152 нафар кишига иш бошқарувчилик қилган. Ишчиларнинг ойликларини тарқатиш ва камчиликларини сўраб-суриштириб туриш билан шуғулланган. Ҳеч кимга тан жароҳати етказмаганини, факат Р.Ботиров ва Х.Ҳақимов бензин ўғирлаб сотгани учун корхона пул бермай қўйгани сабабли 40 нафар фуқаро билан йиғилиш ўтказиб, ўғрилиги учун олдида турган қулдонни Рўзимат Ботировга қараб отиб юборганилигини, қулдон унинг бошига текканлигини, лекин Рўзиматнинг қай даражада жароҳат олганлигидан бехабарлигини баён қилди.

Шунингдек, А.Кенжаевнинг ишламасдан турганлигини икки марта видеокамера орқали қўриб, олдида қаққириб олганлиги, аммо урмаганлиги тўғрисида кўрсатма берди. Унинг дастлабки тергов ва судда берган кўрсатмасига

Шаҳноза УМАРОВА,
Қашқадарё вилоят прокуратураси
бўлим бошлиғи

қараганда, О.Аллаев Россияга ишлаш учун борадиган кишиларнинг паспорт нусхаларини факс орқали жўнатган. Унга ҳар ой юбориб турилган 500 АҚШ доллар миқдоридидаги пул эса Россияга одам жўнатиш учун эмас, балки Якутскда меҳнат қилаётган кишилар томонидан юбориллаётган пуллари уларнинг ота-оналарига етказиб бериш ҳамда чипталарни Интернет орқали олиши учун берилганлигини баён этди.

Судда гуруҳ раҳбарининг тан олиб айтишига қараганда, тоғуси С.Хайитов ҳамма фуқаролар қатори ишлаган. Укаси Собир эса одамларни Россияга жўнатиш билан шуғулланмаган ва у корхонада бригадир бўлиб ишлаган. Ҳақиқатдан ҳам иш ҳақи ведомостларини тузиб, улардан ушлаб қолинган пуллари тергов ҳужжатларида кўрсатилганидек ўз эҳтиёжи учун ишлатмаган, балки яхши ишлаган одамларга қўшимча устама сифатида берганлигини айтиб, суддаги кўрсатмасида яна шундай қўшимча қилди:

"Ҳақиқатдан ҳам 2011-2012 йиллар давомида "Ласетти" русумли машинани 25 минг долларга олганман. Шахрисабз тумани Мираки шаҳарчасидида коттеж учун 33 минг доллар тўлаганман. Укам Собир Турсуновнинг никоҳ тўйи учун 15 минг доллар берганман. "Эпика" русумли (тергов ҳужжатларида қўрсатилган) автомашина эса тоғам Саъдулла Хайитовники. Жабранувчилар пул ундириш учун ариза ёзиб, менга нисбатан тўхмат қилишмоқда. Мен одамларни четга олиб чиқиб ишлатиш қонунга хилоф эканлигини биламан".

Жиноят ишлари бўйича вилоят суди 2013 йил 8 августда М.Турсунов ва унинг жиноий шериклари томонидан содир этилган одам савдоси билан боғлиқ жиноят ишини қўриб чиқиб, қонун доирасида жазо тайинлади.

Биз мақола аввалида тарих филдирагини ортга буриб бўлмаслиги, яъни қулдорлик тузуми узоқ ўтмишда қолиб кетганлиги хусусида фикр юритган эдик. Ана шу мантиқдан келиб чиқиб ҳулоса қиламиз: одам савдосига доир рўй бераётган воқеалар, ўйлаёмизки, вақти келиб барҳам топадиган ҳолат. Зеро, бутун дунё жамоатчилиги бу турдаги жиноятга қарши мунотазам суръатда кураш олиб бормоқда. Хусусан, бизнинг мамлакатимизда ҳам одам савдосига оғир жиноят сифатида қаралади ва бу ишга қўл урган кишилар қонун олдида ўз қилмишларига яраша жазо олади.

Ҳамкорлик йўлидаги ютуқлар самараси

Мамлакат иқтисодиётида молия муассасалари барқарор ривожлангандагина иқтисодиётнинг барча тармоқларида олиб борилаётган жадал ислохотлар ўз самарасини беради. Шу боис, иқтисодиётимизда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришда банк тизимининг ўрни муҳим аҳамият касб этади. Давлатимиз иқтисодиётида ўтган қисқа вақт ичида мустақкам асосга ва мукаммал инфратузимидага эга бўлган, барқарор ва ишончли фаолият юритувчи шундай банк тизими барпо этилди. Бугунги кунга келиб мазкур тизим иқтисодиётда амалга оширилаётган янгиланиш ва ўзгаришлар, умуман мамлакатимизни модернизация қилишни таъминлашда ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлмоқда.

Замонавий банк тизимини шакллантириш ва уни халқаро меъёрларга мос равишда ривожлантириш борасидаги ишлар босқичма-босқич амалга оширилиб келинмоқда. Жумладан, банк тизимининг кредитлаш йўналишидаги янгиланишлар, валюта ва нақд пул муомаласининг тартибга солиниши, шунингдек, хизмат кўрсатишининг янги ва замонавий механизми ишлаб чиқилиб, амалиётга изчил татбиқ этиб келинмоқда. Хусусан, Халқ банки эришяётган ютуқларни биргина Навоий вилояти ҳудудий филиали мисолида ҳам кўриш мумкин.

Ҳозирги кунда Халқ банкнинг Навоий вилояти филиали ўзининг 7 та туман (шаҳар) филиали ҳамда 5 та минибанки ва 37 та махсус касса, 55 та шохобчалари орқали вилоят аҳолисини сифатли хизмат кўрсатиб келмоқда.

Жорий йил "Обод турмуш йили" деб эълон қилиниши муносабати билан банк филиали томонидан 2013 йилда амалга оширилиши кўзда тутилган натижаларга эришиш мақсадида дастурий чора-тадбирларни амалга ошириш, шу жумладан, инсон ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, шунингдек, аҳолининг ижтимоий қўллаб-қувватлашга эҳтиёжи бор қатламларини манзилли ижтимоий қўллаб-қувватлашни янада кучайтириш, айниқса, қишлоқ аҳолисининг даромадларини, шу билан бирга, турмуш фаровонлигини изчил ошириб бориш, ижтимоий соҳанинг моддий-техника базасини мустақамлаш бўйича чора-тадбирларни амалга ошириш зарурлигига алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Амалга оширилган тадбирлар натижасида банкнинг (2013 йил 1 октябр ҳолатига), жами капитали 8,48 млрд. сўмини ташкил этди. Шунинг ўзи ҳам барча ҳолатлар юзасидан амалга оширилган ишлар яхши самара бераётганлигини кўрсатмоқда.

Биргина мисол, филиалнинг жами активлари (2013 йил 1 октябр ҳолатига) 219,8 млрд. сўмини ташкил этди, жорий йилда жами активлар миқдори ўз мажбуриятидан 8504 млн. сўм кўпайишига эришилди.

Вилоят бўйича (2013 йил 1 октябр ҳолатига) жами активлар суммаси 219,8 млрд. сўмини ташкил этди, шундан 210,8 млрд. сўмини ёки 95,9 фоизини даромад келтирувчи активлар ташкил этади. Жами даромад келтирувчи активларнинг (2013 йил 1 октябр ҳолатига) 114,4 млрд. сўми юридик ва жисмоний шахсларга берилган қисқа ва узок муддатли кредитлар бўлса, 96,7 млрд. сўми филиаллараро депозитларга жойлаштирилган маблағларни ташкил этади.

Бундан ташқари, фуқароларнинг бандаги "Талаб қилиб олингувчи" омонатлари (2013 йил 1 октябр ҳолатига) 1408,5 млн. сўмини ҳамда "Жамгарма" омонатлари 1438,7 млн. сўмини, "Муддатли" омонатлари эса, 2287,9 млн. сўмини ташкил этди. Шунингдек, жисмоний шахсларнинг пластик карточкаларига тушган маблағлари 4 580 млн. сўмини ташкил этган бўлса, юридик шахсларнинг ҳисоб рақамларидаги қолдиқ суммаси 3762,0 млн. сўмини ташкил қилмоқда. **Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш ёхуд ҳамкорлик самаралари**

Вилоят филиалининг барча муассасалари томонидан "Обод турмуш йили" Дав-

лат дастурининг ижросини таъминлаш мақсадида иқтисодиётнинг реал сектори, кичик бизнес субъектлари, инвестицион лойиҳаларни молиялаштиришни кенгайтириш ҳамда истеъмол бозорини кредитлаш каби қатор ишлар амалга ошириб келинмоқда.

Бу саъй-ҳаракатлар самарасини (2013 йилнинг 1 октябр ҳолатига) кредит портфели 114,4 млрд. сўмини ташкил этиб, жорий йил бошига нисбатан 14,3 млрд. сўмга ошганлигидан ҳам кўриш мумкин. Банк томонидан ажратилган кредит маблағларининг 94,5 млрд. сўми иқтисодиётнинг реал секторини молиялаштиришга йўналтирилган. Мазкур маблағлардан самарали фойдаланган хусусий сектор вакиллари томонидан қўшимча 700дан ортиқ янги иш ўринлари яратилди.

Банк филиали давлатимиз раҳбарининг Фармон ва қарорлари ҳамда ҳукумат қарорларининг ижросига ҳам алоҳида эътибор қаратган. Мисол тариқасида оладиган бўлсак, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2011 йил 7 февралдаги ПҚ-1474-сонли қарори ижросини таъминлаш мақсадида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни қўллаб-қувватлашга 2013 йилнинг 9 ойи учун жами 23,1 млрд. сўм режа белгиланган бўлиб, йил бошидан ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 23,2 млрд. сўм ёки 100,8 фоиз миқдорда кредитлар ажратилди. Ажратилган кредитларнинг 3,7 млрд. сўми санат (ишлаб чиқариш), 4,7 млрд. сўми қишлоқ ҳўжалиги, 5,3 млрд. сўми савдо ҳамда айланма маблағларни шакллантиришга, 2,8 млрд. сўми қурилишга, 5,6 млрд. сўми маиший хизмат кўрсатишга йўналтирилди.

Вилоят бўйича тадбиркор аёлларнинг жами 3,1 млрд. сўмлик бизнес лойиҳалари молиялаштирилиб, шундан аёллар меҳнатидан фойдаланадиган (аёлларнинг сони 50 фойздан юқори бўлган) ва аёллар бошқарадиган микрофирма, кичик корхона ва фермер ҳўжаликларига (2013 йил 1 октябр ҳолатига) 2,641 млрд. сўмлик бизнес лойиҳаларини молиялаштириш режалаштирилган бўлса, амалда эса ортиғи берилган 3,1 млрд. сўмлик кредит ажратилди. Бу режанинг 122 фойзда бажарилганини аңглатади. Оилавий чорвачиликни ривожлантириш учун кам таъминланган аёлларга 70 млн. сўм миқдорда имтиёзли кредитлар берилди. Бу хайрли ишлар натижасида жорий йилнинг ўтган даври мобайнида 600дан ортиқ янги иш ўринлари яратилди.

— **Менинг бобом қулолчилик билан шуғулланган. Бобомдан мерос қолган анъанани давом эттириб, қулолчилик билан шуғулланишимда Халқ банкнинг молиявий кўмаги катта бўлди, — дейди "Облоқда бобо Ражабов" оилавий корхонасини раҳбари, қулол Нурбек Ражабов. — Халқ банкдан олган 80 млн. сўм маблағ эвазига қулолчилик дастгоҳини сотиб олиб, кичик қулолчилик корхонамни йўлга қўйганимдан нафақат ўзим, балки оила аъзоларим ҳам мамнун бўлди. Ҳозирда корхонамизда тандир, гўл тувак каби қўллаб маҳсулотлар тайиладиган йўлга қўйдик. Қулолчи-**

ликка қизиқувчи ёшларни шоғирдликка олиб, уларни ишга қабул қилдик. Оила аъзоларимиз билан 10 нафар қишлоқ бандлиги таъминланди. Келгусида Халқ банки билан ҳамкорликда маҳсулотларимиз турли янада кўпайтириб, бозорларимизни сифатли маҳсулотлар билан тўлдирариз, деган умиддамиз.

Банк филиали томонидан истеъмол кредитлари ажратилишига ҳам алоҳида эътибор қаратилиб, жорий йилнинг ўтган даври мобайнида аҳолига ажратилган истеъмол кредитлари 6 328,6 млн. сўмини ташкил этди.

Шу билан бирга, банк филиали ҳодимлари Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2007 йил 18 майдаги "Ёш оилаларни моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Фармони ижросини таъминлашга ҳам муҳим вазифа сифатида эътибор қаратишган. Мазкур Фармонга мувофиқ, ёш оилаларни моддий қўллаб-қувватлаш мақсадида 253 нафар оиллага жами 2 млрд. 742 млн. сўмлик, шундан 23 нафар оиллага 1 006,2 млн. сўмлик ипотека, 108 нафар оиллага 1018,2 млн. сўмлик истеъмол, 122 нафар оиллага 722,4 млн. сўмлик микрокредитлар ажратилди. Банк томонидан кредит сифатида ажратилган мазкур маблағлар оилалар иқтисодиётини мустақамлаб, турмуш фаровонлигини яхшилашда муҳим омили бўлиб хизмат қилмоқда.

Шуни ҳам алоҳида эътироф этиш жоизки, кредитлар ажратишда банк филиали томонидан касб-ҳунар коллежи битирувчиларининг бизнес лойиҳаларини молиявий қўллаб-қувватлашга катта эътибор қаратилган. Уларнинг мурожаатлари апрофича ўрганилиб, тез фурсатларда кредит маблағлари берилмоқда.

— **Мен ўз бизнесини йўлга қўйиш учун касб-ҳунар коллежидо ўқиб юрган пайтларимдаёқ тикуччиликнинг сир-синоатларини пухта ўрганишга ҳаракат қилдим, — дейди Навоий шахрда истиқомат қилувчи ёш тадбиркор Мафтуна Исмоилова. — Коллежини татомлаб, ўзимнинг бизнес-режам билан Халқ банкка мурожаат қилган эдим, улар бунга маъқулаб, 3 млн. сўм кредит маблағи ажратди. Ушбу маблағга тикув ускуналарни сотиб олиб, тикуччилик цехимни йўлга қўйдим. Бунинг натижасида маҳалламизда 8 нафар тикуччиликка ўқув бор қизларнинг бандлиги таъминланди. Ҳозирда турли буюртмалар қабул қилаёмиз, даромадим кутганимдан ортиқ бўляпти. Мақсадимга эришимизда қўмак берган Халқ банки ҳодимларидан миннатдорман.**

Шуни ҳам айтиш лозимки, Республика Президентининг 2009 йил 6 апрелдаги "Тижорат банклари депозитларига аҳоли ва ҳўжалик субъектлари бўш пул маблағларини жалб этишни янада рағбатлантириш қўшимча чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори ижросини таъминлаш мақсадида жорий йилда жисмоний шахсларнинг бандлиги омонатларини йил охиригача камида 20 фоизга ошириш бўйича прогноз кўрсаткичлари белгиланган. Амалга оширилган мақсадли тадбирлар натижасида

жисмоний шахсларнинг омонатлари қолдиғи (2013 йилнинг 1 октябр ҳолатига) 9444,7 млн. сўмини ташкил этиб, йил бошига нисбатан 1 727,0 млн. сўмга ўсишига эришилган.

Филиалнинг 2013 йилга мўлжалланган стратегик ривожланиш режасига мувофиқ, банкнинг минтақавий сисёсати мавжуд филиаллар ва минибанклар фаолияти самарадорлигини ошириш билан бир қаторда, янги бўлинмаларни очиб орқали мамлакатнинг молиявий бозорида фаол иштирок этиши кўзда тутилган.

Бугунги кунда банк филиали томонидан мижозларга ҳар хил турдаги банк хизматлари, шу жумладан, замонавий интерактив хизматлари (интернет ва мобил-банкнинг, СМС-банкнинг ва СМС-хабарнома) тезкор ва сифатли кўрсатиш келинмоқда. Мижозлар талабига қўра тақдим этилаётган банк хизмати турлари кўпайиши, қўламли ошганлиги ва сифатининг яхшилланганлиги натижасида банкда хизмат кўрсатилаётган ҳўжалик юритувчи субъектлар ҳамда жами мижозлар сони 52689 нафарга етди. Бу ҳам ўз навбатида вилоят аҳолисининг Халқ банкига бўлган ишончи ортаётганлигини кўрсатади.

Шунингдек, банк филиали томонидан фаол ўтказилган мижозлар сисёсати — маркетинг тадқиқотларини ўтказиш, янги ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш соҳаларидаги мижозларни жалб этиш, нарқлар ва фойзалар масалаларига дифференциал ёндашув натижасида мижозлар базаси кенгайди.

Илҳам ҳамининг нақд пулсиз ҳисоб-китоби: самара ва истиқболлар
Шуни алоҳида эътироф этиш жоизки, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2009 йил 6 апрелдаги "Тижорат банклари депозитларига аҳоли ва ҳўжалик субъектлари бўш пул маблағларини жалб этишни янада рағбатлантириш қўшимча чора-тадбирлари тўғрисида"ги ҳамда 2010 йил 19 апрелдаги "Банк пластик карточкаларидан фойдаланган ҳўлда ҳисоб-китоб тизимини ривожлантиришнинг рағбатлантириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Қарорларининг ижросини таъминлаш борасида муайян ишлар амалга ошириб келинмоқда.

Мазкур йўналишдаги ишларга тўхталадиган бўлсак, хусусан, Давлат-тижорат Халқ банкнинг Навоий вилоят филиали тасарруфидоги филиаллари томонидан жами 50585 донда пластик карточкалар эмиссия қилинди. Муомалага чиқарилган пластик карточкаларнинг асосий қисми бюджет ташкилотини ҳамда бошқа корхоналар ҳодимларини иш ҳақи тўловларини амалга ошириш учун уларга ихтиёрий равишда тарқатилди.

Бундан ташқари, ҳозирги кунда банк филиалларига 1 та банкومات ва 5 та инфомаскар ўрнатилиб, шаҳар аҳолисини замонавий ва қўлай хизматлар кўрсатиб келинмоқда. Пластик карточкалар орқали ҳисоб-китобларни амалга ошириш учун жойларда жами 807 та, жумладан, шаҳар (туман) филиалларидо коммунал ва бошқа тўловларни нақд пулсиз амалга ошириш имкониятини яратиш мақсадида 82 та, чакана савдо ва маиший хизмат субъектлари ҳамда умумий овқатланиш корхоналарига 725 та терминаллар ўрнатилиб, мижозларга хизматлар кўрсатиломоқда.

Банк филиали томонидан бу йўналишда аҳоли ва мижозларга қўллаб ентилик ва имкониятлар яратиб берилмоқда. Биргина мисол, вилоятнинг узок қишлоқ ҳудудларига истиқомат қилувчи мижозлар банк филиалига мурожаат қилмасдан, маблағларини жойлардаги минибанклар ва шохобчалар орқали пластик карточкаларга кирим қилиш имкониятига эга бўлмоқда. Бу ўз навбатида аҳоли ва мижозларнинг вақтини тежаш билан бирга, узогини ақин қилмоқда. Бундан ташқари, савдо ташкилотларига терминаллар орқали ўтказилган савдо тушумларини инкассация қилиш имкониятини яратиш мақсадида 42 та ридер қўрилмалари ўрнатилиб, улар сифатли хизмат кўрсатиб келимоқда.

Хулоса ўрнида шунни айтиш лозимки, банк жамоаси изланиш йўлидан бориб, хизмат сифати ва маданиятини оширишга ҳаракат қилаёпти. Бу эса ўз навбатида янгидан-янги ютуқларга эришиш, мижозлар билан ҳамкорликни янада кенгайтириш имконини беради.

Банк матбуот хизмати

Диққат! Диққат! Диққат!

Барча юридик ва жисмоний шахслар, шу жумладан, чет эл инвесторлари диққатига!

Ўзбекистон Республикасининг Хусусийлаштириш, монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш Давлат қўмитаси Тошкент вилоят ҳудудий бошқармаси, "Ko'chmas mulk savdo xizmati" МЧЖ бошланғич нархи босқичма-босқич ошиб бориш тартибда ўтказиладиган очик аукцион савдоларига таклиф этади.

Аукцион савдоларига қўйидаги давлат активлари қўйилади:

I. Тошкент вилояти Чирчиқ шаҳри Рамазон кўчаси 156-уйда жойлашган "Чирчиқ Тажриба Асфальт-Бетон заводи" МЧЖнинг ижтимоий соҳа объекти бўлган "Чойхона биноси".

Аукционга қўйилган давлат активининг тавсифи ва шартлари:

— бионинг қурилиш ости майдони — 211,94 кв.м;

— умумий ер майдони — 211,94 кв.м;

— энг юқори сотиб олиш тўловини таклиф этиш;

— сотиб олиш қийматини қисқа муддатларда амалга ошириш.

Бошланғич нархи — 89 711 000 сўм.

Балансда сакловчи: "Чирчиқ Тажриба Асфальт-Бетон заводи" МЧЖ.

Фаолият ихтисоси: Ишлаб чиқариш.

II. Тошкент вилояти Чирчиқ шаҳри Ал-Хоразмий кўчасида жойлашган "Хусусийлаштиришга кўмаклашиш маркази" давлат корхонасига қарашли "Нотурар жой биноси".

Аукционга қўйилган давлат активининг тавсифи ва шартлари:

— бионинг қурилиш ости майдони — 356,14 кв.м;

— умумий ер майдони — 720,0 кв.м;

— энг юқори сотиб олиш тўловини таклиф этиш;

— сотиб олиш қийматини қисқа муддатларда амалга ошириш.

Бошланғич нархи — 119 664 000 сўм.

Балансда сакловчи: Чирчиқ шаҳар

"Хусусийлаштиришга кўмаклашиш маркази" давлат корхонаси.

Фаолият ихтисоси: Уй жой фондини хусусийлаштириш.

III. Тошкент вилояти Чирчиқ шаҳри Амир Темур кўчаси 2а-уйда жойлашган "Хусусийлаштиришга кўмаклашиш маркази" давлат корхонасига қарашли "Нотурар жой бино ва иншоотлари".

Аукционга қўйилган давлат активининг тавсифи ва шартлари:

— бионинг қурилиш ости майдони — 118,42 кв.м;

— умумий ер майдони — 118,42 кв.м;

— энг юқори сотиб олиш тўловини таклиф этиш;

— сотиб олиш қийматини қисқа муддатларда амалга ошириш.

Бошланғич нархи — 66 948 000 сўм.

Балансда сакловчи: Чирчиқ шаҳар

"Хусусийлаштиришга кўмаклашиш маркази" давлат корхонаси.

Фаолият ихтисоси: Уй жой фондини хусусийлаштириш.

Савдо ташкилотчиси: "Ko'chmas mulk savdo xizmati" МЧЖ, Тошкент шаҳри, Олмазор тумани, 1-Қорақамиш кўчаси, 1"А"-уй. Тел/факс (8-371) 228-79-52. Веб-сайт: www.1kms.uz. Электрон почта: rieltasvdo@inbox.uz. Лицензия: RR 0001.

Аукцион савдоси 2013 йил 27 декабрь куни соат 11:00да Тошкент шаҳри, Олмазор тумани, 1-Қорақамиш кўчаси, 1"А"-уй манзилида ўтказилади.

Аукцион савдоси шу куни бўлиб

ўтмаган тақдирда, тақрорий савдолар 2014 йил 10, 24 январь ва 7 февраль кунлари 11:00да бўлиб ўтади.

Аукцион савдолари натижалари бўйича ғолиблик баённомаси имзоланган санадан бошлаб, 20 кундан кечикмай олди-сотди шартномаси тузилади.

Талабгорлар давлат активи бошланғич нархининг 15 фоизидан кам бўлмаган миқдорда олдиндан Савдо ташкилотчиси "Ko'chmas mulk savdo xizmati" МЧЖнинг қўйидаги банк реквизитларига закалат пулини тўлашлари лозим: ОАИТБ "Ипак йўли" Сағбон филиали, х/р: 20208000904920609114; МФО: 01036; СТИР: 207122519.

Аукционда қатнашиш учун савдо ташкилотчиси талабгор ёки унинг вакили аукцион ўтказиш тўғрисидаги эълонда белгиланган муддатларда шахсан ёки почта бўйича қўйидаги ҳужжатларни илова қилган ҳолда, аукционда қатнашишга буюртманомани икки нусхада тақдим этади:

— юридик шахслар учун — давлат рўйхатидан ўтказилганлик тўғрисидаги гувоҳноманинг нусхаси, шунингдек тўлиқ ваколатли вакилнинг аукционда қатнашиши учун қонун ҳужжатларида

белгиланган тартибда расмийлаштирилган, унинг шахсини тасдиқлайдиган ҳужжатнинг нусхаси илова қилинган ишончнома; — жисмоний шахслар учун — паспортнинг нусхаси, аукционда тўлиқ ваколатли вакил қатнашган тақдирда, шунингдек қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда расмийлаштирилган, тўлиқ ваколатли вакилнинг шахсини тасдиқлайдиган ҳужжатнинг нусхаси илова қилинган ишончнома; — аукцион тўғрисидаги билдиришномада кўрсатилган банк ҳисоб рақамига закалат тўланганлигини тасдиқлайдиган тўлов ҳужжатининг нусхаси.

Мурожаат учун манзил: Тошкент шаҳри, Олмазор тумани, 1-Қорақамиш кўчаси, 1"А"-уй.

Маълумотлар учун телефон: (8-371) 228-79-52. Факс: (8-371) 228-79-52.

Электрон почта: rieltasvdo@inbox.uz. Интернет тармоғидаги веб-сайт: www.1kms.uz, www.gki.uz, www.gkitorg.uz.

Хурматли тадбиркор ва ишбилармонлар!

Савдоларни ўтказиш жарёнида қонун билан қўрилганда хуқуқларингиз бузилган тақдирда, Давлат рақобат қўмитасининг (8-371) 259-21-37 рақамли "Ишонч телефони"га зудлик билан хабар беришингиз сўралади!

Савдоларга марҳамат қилинг!

Хизматлар лицензияланган

ХУРМАТЛИ ТАДБИРКОР ВА ИШБИЛАРМОНЛАР!

Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси Тошкент шаҳар бошқармаси томонидан 2013 йил 23 декабрда ўтказиладиган тўғридан-тўғри музокараларни олиб бориш йўли (оммавий оферта) билан сотиладиган давлат объектларини сотиб олишга таклиф этади.

Объектни сотиб олиш шартлари қўйидагича:

— энг юқори сотиб олиш баҳосини таклиф этиш;

— энг қамида иловада келтирилган миқдорда инвестиция киритиш мажбуриятини олиш;

— янги иш ўринлари ташкил этиш;

— сотиб олиш тўлови ва инвестиция киритишни қисқа муддатларга амалга ошириш.

Савдоларда қатнашиш учун тақдим этиладиган ҳужжатлар:

— сотувчининг банк ҳисоб рақамига объектнинг бошланғич нархидан 15 фоизидан кам бўлмаган гаров суммаси;

— таклифлар ва керакли ҳужжатлар солинган ва муҳрланган конвертлар,

икки нусхада.

Савдо ғолиблиги савдо кунидан бошлаб йигирма кун муддат ичида олди-сотди шартномасини имзолаш шартли юклатилади.

Савдоларда иштирок этиш учун талабгорлардан аризаларни қабул қилиш оферта савдосига 3 соат қолганда тўхтатилади.

Музокаралар 2013 йил 23 декабрь куни соат 16:00да Тошкент шаҳри Миробод тумани Амир Темур шоҳ кўчаси 16-"а" уй манзилида ўтказилади. Ушбу куни савдолар бўлмаган тақдирда, 2013 йил 30 декабрь ва 2014 йилнинг 6, 13, 20, 27 январь ҳамда 3, 10 февраль кунлари соат 16:00да Тошкент шаҳри Миробод тумани Амир Темур шоҳ кўчаси 16-"а" уй манзилида ўтказилади.

Мурожаат учун телефонлар: 233-22-98, 233-22-83

№	Объект номи	Бино ва иншоотлар майдони (кв.м.)	Объект манзили	Балансда сакловчи	ПҚ/ВМК	Савдога чиқарилган нархи	Инвестиция мажбурияти (сўм)	Инвестиция киритиш муддатлари
1	ТТЗ ОАЖ тасарруфиди бўлган "Гўшт-сут" савдо дўкони	239,00	Мирзо Улуғбек тумани, Аҳмад Югнакий мавзеси, 33а-уй	"ТТЗ" ОАЖ	4.04.2008 №830	173 983 642,43	29 000 000	1 йил
2	Физиклар уйи	2 590,00	Мирзо Улуғбек тумани, Улуғбек шаҳарчаси	Ядро физикаси институти	7.09.2009 №256	1 656 605 811,95	276 500 000	1 йил
3	Лаборатория биноси	1 245,00	Мирзо Улуғбек тумани, Дўрмон йўли кўчаси, 33-уй	Электроника институти	7.09.2009 №256	1 042 420 915,74	174 000 000	1 йил
4	Ошхона биноси	534,00	Мирзо Улуғбек тумани, Дўрмон йўли кўчаси, 29-уй	Энергетика ва автоматика	7.09.2009 №256	454 427 818,20	76 000 000	1 йил
5	Ёрдамчи биноси	121,00	Мирзо Улуғбек тумани, Дўрмон йўли кўчаси, 29-уй	Энергетика ва автоматика	7.09.2009 №256	84 451 635,44	14 500 000	1 йил
6	Ёрдамчи биноси	40,00	Мирзо Улуғбек тумани, Дўрмон йўли кўчаси, 29-уй	Энергетика ва автоматика	7.09.2009 №256	33 892 931,86	6 000 000	1 йил
7	Ишлаб чиқариш биноси (қурилиши тугалланмаган бино)	8 231,00	Юнусобод тумани, Соҳибкор кўчаси, 2-уй	Математика ва инф. тех. институти	7.09.2009 №256	3 499 609 262,00	1 050 000 000	3 йил
8	"Tayyorlov savdo" МЧЖ	28,91% давлат улуши	Олмазор тумани, М.Садиев кўчаси, 88-уй	-	12.08.2011 №233	1 486 370 095,00	-	-

Хизматлар лицензияланган

«EFFECT REAL GROUP» масъулияти чекланган жамияти барча тадбиркорлик субъектларини, шу жумладан, кичик бизнес вакиллари ҳамда хусусий тадбиркорларни ва жисмоний шахсларни очик танлов савдоларига таклиф этади.

Савдога Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 25 майдаги "Тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш учун юридик ва жисмоний шахсларга танлов асосида ер участкалари беришни такомиллаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги 147-сонли қарори ва Фарғона шаҳар ҳокимининг 14.11.2013 йилдаги 396-ф, 399-ф ва 400-ф-сонли фармоишларига ҳамда шаҳар ҳокимлигининг 14.11.2013 йил кунги № 2564-01-22-сонли ва 2013 йил 15 ноябрь кунги №2569-01-22-сонли хатларига асосан тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш учун юридик ва жисмоний шахсларга қуйидаги ер участкалари доимий фойдаланиш ҳуқуқи танловга қўйилмоқда.

1. "Ўзшаҳарсозлик ЛИТИ" лойиҳалаштириш институти билан келишиш шарти билан шаҳарнинг Қомус кўчасида кўп қаватли турар жой биноси қуриш учун **1200 кв.м.**дан ер майдони. Ер участкасидан фойдаланишнинг минимал қиймати **1 054 752 сўмни** ташкил этиб, қурилишни тугатиш муддати **9 ой**.

2. Шаҳарнинг Университет кўчасида кўп қаватли турар жой биноси қуриш ва ободонлаштириш учун **1800,0 кв.м.** ер майдони. Ер участкасидан фойдаланишнинг минимал қиймати **1 582 128 сўмни** ташкил этиб, қурилишни тугатиш муддати **9 ой**.

3. Шаҳарнинг кичик автомобиль халқа йўли ўрташўра кўчаси билан кесилмасининг бир тарафида енгил типдаги музқаймоқ ва салқинлантирувчи ичимликлар шохобчаси қуриш учун

100,0 кв.м. ер майдони. Ер участкасидан фойдаланишнинг минимал қиймати **87 896 сўмни** ташкил этиб, қурилишни тугатиш муддати **3 ой**.

4. Шаҳарнинг Мустақиллик кўчаси "Агрорасаноат коллежи" ёнида минифутбол майдончалари ва унинг таркибиди кийиниш-ечиниш ва ювиниш хоналари қуриш учун **2400 кв.м.** ер майдони. Ер участкасидан фойдаланишнинг минимал қиймати **1 902 048 сўмни** ташкил этиб, қурилишни тугатиш муддати **3 ой**.

5. "Ўзшаҳарсозлик ЛИТИ" лойиҳалаштириш институти билан келишиш шарти билан шаҳарнинг Н.Хикмат кўчасида жойлашган собиқ "Фарғона Фуран бирикмалари кимё заводи" МЧЖ ҳудудидида бузилган бинолар ўрнида қурилиши режалаштирилаётган кўп қаватли турар жой бинолари ҳудудидида замонавий маҳалла гузарни қуриш учун **13 000 кв.м.**дан ер майдони. Ер участкаларидан фойдаланишнинг минимал қиймати **11 426 480 сўмни** ташкил этиб, қурилишни тугатиш муддати **1 йил**.

6. Шаҳарнинг кичик автомобиль халқа йўли Ғаллакон кўчаси қисмида икки қаватли савдо, маиший хизмат кўрсатиш комплекси қуриш учун **360 кв.м.** ер майдони. Ер участкасидан фойдаланишнинг минимал қиймати **316 426 сўмдан** ташкил этиб, қурилишни тугатиш муддати **6 ой**.

7. Шаҳарнинг кичик автомобиль халқа йўли "Собиқ Қадамжой Сурма комбинати" ўрнида автомобилларга техник хизмат кўрсатиш ва ювиш мажмуаси биноси қуриш учун **400,0 кв.м.** ер

майдони. Ер участкасидан фойдаланишнинг минимал қиймати **351 584 сўмни** ташкил этиб, қурилишни тугатиш муддати **6 ой**.

Мажбуриятнинг бошланғич ҳажми Фарғона шаҳар архитектура ва қурилиш бошқармаси томонидан тайёрланган шаҳарсозлик топшириғи асосида белгиланади. Шаҳарсозлик топшириғи нусхаси талабгорларга танлов ҳужжатлари билан бирга тақдим этилади.

Талабгорлардан буюртманомаларни қабул қилиш билдиришнома матбуотда эълон қилинган кундан бошланади ва 2013 йил 20 декабрь куни тўхтатилади.

Талабгорларнинг конвертлари Фарғона шаҳар ҳокимлиги биносидида 2013 йил 24 декабрь куни соат 16:00да очилади ва 25 декабрь куни соат 10:00да мазкур ҳокимлик биносидида таклифи энг яхши деб эътироф этилган талабгор олиб деб топилди.

Мазкур ер участкалари 2013 йил 24 декабрь куни танлов савдолари бўлиб ўтмаган тақдирда, тақрорий танлов савдолари 2014 йил 14 январь куни бўлиб ўтиши олдидан маълум қилинади.

Ер участкасига бўлган чекланган (мажбуриятлар олинган) ҳуқуқлар мавжуд эмас.

Талабгорлар танлов ҳужжатларини олиш ва ер участкасига бўлган ҳуқуқ бошланғич баҳосининг 10

фоизидан кам бўлмаган миқдордаги закат пулини "Савдогарбанк" Фарғона вилоят бўлимидаги МФО: 00500, СТИР: 302128329, 20208000704943278001 ҳисоб рақамига тўлашлари керак.

Талабгорлар танлов ҳужжатларини

энг кам ойлик иш ҳақининг бир баробари миқдоридидаги ҳақ эвазига олади. Талабгорлар буюртманомана билан бирга қуйидаги ҳужжатларни икки нусхада тақдим этади:

— юридик шахслар — давлат рўйхатидан ўтказилганлик тўғрисидаги гувоҳнома нусхаси, ваколатли вакилнинг шахсини тасдиқловчи ҳужжат нусхаси ва белгиланган тартибда расмийлаштирилган ишончнома;

— жисмоний шахслар — паспорт нусхаси (якка тадбиркор сифатида фаолият юритаётган жисмоний шахслар давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома нусхаси), ваколатли вакил қатнашган тақдирда шахсини тасдиқловчи ҳужжатнинг нусхаси, белгиланган тартибда расмийлаштирилган ишончнома;

— танлов ташкилотчисига закат тўланганлиги тасдиқловчи тўлов ҳужжатидан нусха;

— танлов ҳужжатлари талабларига мувофиқ тузилиб, муҳрланган конвертларга жойлаштирилган икки нусхадаги танлов таклифлари.

Тақдим этилган ҳужжатларнинг барча варақлари талабгорнинг имзоси, агар талабгор юридик шахс бўлса, унинг муҳри ва ваколатли шахснинг имзоси билан тасдиқланган бўлиши керак.

Танлов ҳужжатларини олиш учун савдо ташкилотчисининг манзили: Фарғона шаҳар Аҳмад Фарғоний кўчаси 43-уй 24-хона. Тел: +99895 404 54 84. Веб-сайт www.effect.uz Лицензия 0094.

Хизматлар лицензияланган

ҲУРМАТЛИ ЮРТДОШЛАР!

«Асака» банк (ОАЖ) жамоаси

Сизларни яқинлашиб келаётган Конституция куни байрами билан табриклайди ва қуйидаги миллий валютадаги муддатли янги омонат турини таклиф этади.

«КОНСТИТУЦИЯ-2013»

Ушбу омонатнинг сақланиш муддати 12 ой бўлиб, ҳисобланган фоизлар ҳар ойда ёки омонат муддати тугаганидан сўнг берилади.

Барча омонатларингиз Фуқароларнинг банклардаги омонатларини кафолатлаш фонди томонидан кафолатланади.

Сизнинг омонатларингиз:

- ☒ солиқлар ва мажбурий тўловлардан озод;
- ☒ маълумотлари сир сақланиши тўлиқ кафолатланади;
- ☒ эгалик ва тасарруф ҳуқуқи ўз ихтиёрингизда;
- ☒ миқдори чекланмаган.

“Асака” банк (ОАЖ) сармоянгиз сақланиши ва кўпайишини кафолатлайди.

Ушбу омонат турини банкнинг барча филиалларида очиш мумкин. Мурожаат учун: «Асака» банк (ОАЖ) филиаллари телефонлари: 120-39-81, 120-39-60, 120-39-63.

Филиаллар	Код	Телефон
Тошкент шаҳар филиали	371	120-83-13
Автотранспорт филиали	371	120-39-95
Шайхонтоҳур филиали	371	140-39-36
Юнусобод филиали	371	221-80-67
Сирғали филиали	371	258-67-49
Тошкент вилоят филиали	371	120-84-13
Андижон вилоят филиали	374	224-40-96
Асака филиали	374	233-13-69
Фарход филиали	374	226-97-53
Фарғона вилоят филиали	373	224-70-83
Марғилон филиали	373	237-12-37
Олтиариқ филиали	373	432-10-11
Кўхон филиали	373	552-61-04
Наманган вилоят филиали	369	226-94-75
Навоий вилоят филиали	436	223-54-32
Зарафшон филиали	436	573-18-78
Бухоро вилоят филиали	365	223-71-94
Бухоро шаҳар филиали	365	770-11-27
Самарқанд вилоят филиали	366	231-08-86
Афросиёб филиали	366	221-77-56
Кашкадарё вилоят филиали	375	221-12-93
Сурхондарё вилоят филиали	376	770-82-12
Қорақалпоғистон филиали	361	770-60-59
Хоразм вилоят филиали	362	226-97-78
Сирдарё вилоят филиали	367	225-44-03
Жиззах вилоят филиали	372	226-43-11

